

คู่มือการประเมินผล

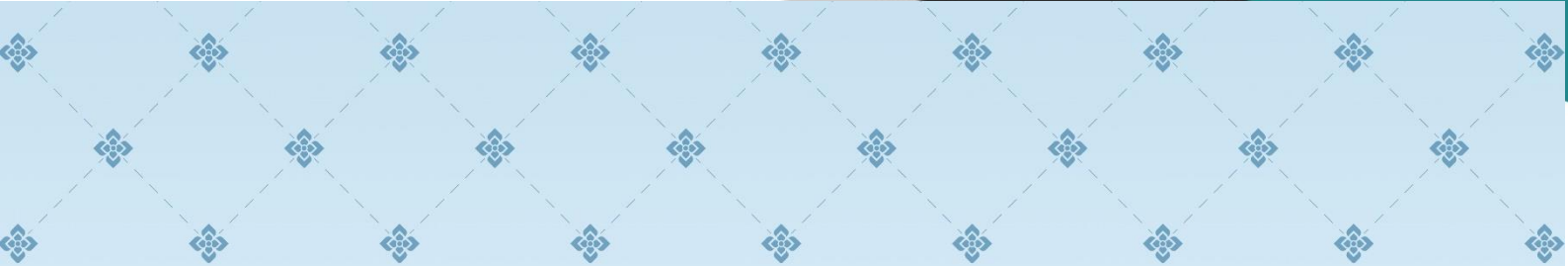
ชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชน

พหุวัฒนธรรมต้นแบบ

จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

คู่มือการประเมินผล

ชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชน

พหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

“ความสามัคคีนี้ เป็นคุณธรรมสำคัญประการหนึ่ง
ซึ่งทุกคน อยู่รวมกันจำเป็นต้องมี ต้องทนอดรักษา
และ ต้องนำมาใช้อยู่สม่ำเสมอ
ถ้าแต่ละฝ่ายเข้ามาร่วมกันทำงานด้วยความ ตั้งใจดี
ด้วยความสามัคคี ความรู้ความสามารถ
และด้วยความศรัทธาที่สร้างสรรค์
งานที่สำเร็จสมบูรณ์ยิ่ง งามตามประสงค์ทุกอย่าง”

ในพระราชดำรัสในการเสด็จออกมหาสมาคม
งานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา
วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐

คำนำ

คู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จัดทำขึ้นโดย กลุ่มงานศาสนาและพหุวัฒนธรรม กองส่งเสริมและสนับสนุนงานพัฒนาฝ่ายพลเรือน (กสพ.) ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ร้อยละของชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25)

กองส่งเสริมและสนับสนุนงานพัฒนาฝ่ายพลเรือน (กสพ.) หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะสามารถประเมินผล รายงานผล ได้อย่างละเอียดและครบถ้วน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการกำหนดทิศทางการทำงาน นำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย สามารถบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการประจำปี รวมถึงเพื่อประกอบการตัดสินใจ ปรับปรุงการดำเนินงาน การพัฒนาโครงการหรือในกรณีจะดำเนินการโครงการต่อ หรือประกอบการตัดสินใจยกเลิกโครงการ เป็นข้อมูลประกอบการอ้างอิง การจัดทำรายงานผลประจำปี การจัดเตรียมโครงการตั้งแต่ขั้นริเริ่มโครงการ การวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการนำไปสู่การจัดทำแผนงาน จัดทำโครงการ คำของบประมาณ และนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ หากมีข้อบกพร่องหรือไม่สมบูรณ์ประการใด ยินดีน้อมรับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข “คู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568” ต่อไป

กองส่งเสริมและสนับสนุนงานพัฒนาฝ่ายพลเรือน (กสพ.)

กลุ่มงานศาสนาและพหุวัฒนธรรม

มีนาคม 2568

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ 1 บทนำ	
- ความเป็นมาและความสำคัญ	1
- วัตถุประสงค์	6
- นิยามศัพท์	6
- วิธีการดำเนินการ	9
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
ส่วนที่ 2 หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงาน	
- หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน	11
- แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล	17
- แนวทางการประเมินผล	32
- คำอธิบายและหลักฐานประกอบการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบฯ	38
- แบบฟอร์มการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบฯ	41
ภาคผนวก	
- ระบบ Platform การจัดเก็บข้อมูลฯ	45
- คำถามแบบทดสอบความรู้	46
- การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการหมู่บ้าน/ชุมชน	49
- แบบฟอร์มสำรวจปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน	55
- พื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายการดำเนินการแผนงานพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมฯ	59
- ความเชื่อมโยงเป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมฯ	62
- คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานฯ	63

ส่วนที่ 1

บทนำ

ส่วนที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ในอดีต สถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรุนแรงและเกิดความไม่สงบมาอย่างต่อเนื่อง โดยมี ลักษณะปัญหาที่มีความซับซ้อน ละเอียดอ่อน และเชื่อมโยงกันหลายมิติ ทั้งนี้ ปัจจัยหลักที่ถูกนำมาเป็นเงื่อนไขของปัญหา คือ ชาตินิยม ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของพื้นที่หนึ่ง การใช้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องเป็นผลมาจากคนกลุ่มหนึ่งซึ่งมีอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐ มีความรู้สึกคับแค้นใจ และรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการดำเนินงานของภาครัฐ จึงนำมาเป็นเงื่อนไขขยายผล และต่อสู้ด้วยการใช้ความรุนแรง ส่งผลทำให้เกิดบรรยากาศ ความกลัว ความเชื่อมั่น ความไม่ไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน และประชาชนกับประชาชน รวมทั้งยังส่งผลกระทบทางตรงและทางอ้อมต่อการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ ความไม่เข้าใจและไม่เห็นคุณค่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างแท้จริงของคนบางกลุ่ม ยังคงถูกใช้เป็นเงื่อนไขสร้างความชอบธรรมในการก่อเหตุรุนแรง ส่งผลให้ประชาชนมีความหวาดระแวง และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐบางคน ในขณะที่การพัฒนาพื้นที่ทั้งในเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต สังคม และการศึกษาไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของพื้นที่

ปัจจุบัน สถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงมีความรุนแรงและความไม่สงบต่อเนื่อง และยังคงนำปัจจัยหลักเดิม คือ ชาตินิยม ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี อัตลักษณ์ของพื้นที่ และประวัติศาสตร์ จึงนำมาเป็นเงื่อนไขขยายผลและต่อสู้ด้วยการใช้ความรุนแรง ก่อให้เกิดบรรยากาศ ความกลัว ความไม่ไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน และประชาชนกับประชาชน ซึ่งส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ และคนบางกลุ่มที่ยังคงถูกใช้เป็นเงื่อนไขสร้างความชอบธรรมในการก่อเหตุรุนแรง ในพื้นที่ที่ส่งผลให้ประชาชนมีความหวาดระแวง ขาดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชนบางส่วนยังรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมและถูกเลือกปฏิบัติ นอกจากนี้ในขณะที่การดำเนินงานพัฒนาของรัฐในพื้นที่ ทั้งในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต สังคม และการศึกษา ก็ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรม วิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่ รวมถึงการบริหารจัดการของภาครัฐที่ยังขาดเอกภาพและการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง

สถานการณ์ที่มีความละเอียดอ่อน มีผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างยิ่ง ด้วยเป็นปัญหาความรุนแรงที่เป็นผลมาจากเงื่อนไขที่ซับซ้อน และเชื่อมโยงกันใน 3 ระดับ คือ

1. เงื่อนไขระดับบุคคล โดยสามารถจำแนกเงื่อนไขที่เกิดจากกลุ่มต่างๆ ดังนี้ 1) กลุ่มคนที่เห็นต่างจากภาครัฐ ได้นำเงื่อนไขความแตกต่างทางชาตินิยม ศาสนา และประวัติศาสตร์บางช่วงเวลา ที่ส่งผลต่อความรู้สึกมาสร้างความชอบธรรมในการต่อสู้ด้วยการใช้ความรุนแรง เพื่อบรรลุเป้าหมายตามอุดมการณ์อัน

ส่งผลให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐมาโดยต่อเนื่อง 2) เจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่สร้างเงื่อนไขความขัดแย้งในพื้นที่ เนื่องจากมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับสภาพปัญหาและบริบทความแตกต่างหลากหลายของสังคมอย่างรอบด้าน จนกระทั่งทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในบางกรณีอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ และนำไปสู่การสร้างเงื่อนไขเพิ่มเติม 3) กลุ่มอิทธิพลและผลประโยชน์ที่เชื่อมโยงกับปัญหาย้ายแทรกซ้อน อาทิ ปัญหายาเสพติด การลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ ฯลฯ ที่ส่งผลให้สภาพปัญหาในพื้นที่ จขต. มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และ 4) ประชาชนบางส่วนที่ใช้ความรุนแรงต่อกัน อันมีเหตุผลจากความขัดแย้งระหว่างบุคคล

2. เงื่อนไขระดับโครงสร้าง คือ โครงสร้างการปกครองและการบริหารราชการภาครัฐได้ส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสนับสนุนกลไกการบริหารจัดการที่สามารถเข้าถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตามประชาชนบางส่วนยังมองว่าการกระจายอำนาจยังไม่ทั่วถึง และท้องถิ่นขาดอำนาจในการบริหารจัดการตนเองอย่างแท้จริง

3. เงื่อนไขระดับวัฒนธรรม พื้นที่ จขต. เป็นสังคมที่มีลักษณะเฉพาะเนื่องจากมีสัดส่วนของประชากรในเชิงวัฒนธรรมที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ ของประเทศ ส่งผลให้ประชาชนบางส่วนมีความรู้สึกแปลกแยกจากสังคมไทย ขณะเดียวกันมีกลุ่มคนบางกลุ่มคนกลุ่มนำเงื่อนไขทางวัฒนธรรมมาบิดเบือนและปลูกปั่นให้เกิดความขัดแย้งทางสังคม รวมถึงการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ จนกลายเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่กลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐมาสร้างความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรง

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ในฐานะหน่วยงานหลักในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553 อาทิ มาตรา 9 (2) จัดทำแผนปฏิบัติการที่จะดำเนินการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (3) เสนอแนะและบูรณาการ แผนงานและโครงการด้านการพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรมและหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่ดำเนินการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ (4) ดำเนินการตามแผนงานและโครงการต่อเนื่องจากแผนงานและโครงการที่หน่วยงานของรัฐไม่อาจดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งหากไม่ดำเนินการจะส่งผลเสียต่อการแก้ไขปัญหาตามยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (5) กำกับ เร่งรัด และติดตามการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐฝ่ายพลเรือน (10) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ (15) ส่งเสริมแนวคิดด้านพหุวัฒนธรรมฯ สังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางด้านศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ความคิด และความเชื่อที่เป็นอัตลักษณ์ในการดำเนินวิถีชีวิตของตนเอง เป็นต้น

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในฐานะเจ้าภาพแนวทางมิติด้านการพัฒนาและรับผิดชอบเป็นเจ้าภาพโครงการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ภายใต้แผนบูรณาการการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยอาศัยแผนปฏิบัติการด้านการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2566 - 2570 เป็นกรอบ

ดำเนินงาน ที่สอดคล้องกับทิศทางและเชื่อมโยงกับนโยบายของแผนทั้ง 3 ระดับ อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 -2580) ด้านความมั่นคง, แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ประเด็นความมั่นคง, นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570), นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2565 – 2567, แผนปฏิบัติการด้านการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2566 -2570, พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553, แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน), แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย (พ.ศ. 2566 - 2570), นโยบายที่สำคัญ ให้มีความสอดคล้องในการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ ค่าของงบประมาณรายจ่ายบูรณาการภายใต้แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจัดทำและพิจารณากลับกรอกรายละเอียดโครงการ กิจกรรม และกรอบงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการฯ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในลักษณะการบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ คือ การบูรณาการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกัน เชิงพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย ทั้งในแนวดิ่ง (Vertical Integration) และแนวนราบ (Horizontal Integration) รวมทั้งให้ความสำคัญกับการบูรณาการในลักษณะห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ซึ่งจะมีการวางแผนการปฏิบัติการร่วมกันที่มีการเชื่อมโยงและส่งต่อกันอย่างเป็นระบบและ ไม่ซ้ำซ้อน โดยจะต้องคำนึงถึงแนวทางการจัดทำโครงการ กิจกรรม กรอบงบประมาณ โดยมีเป้าหมาย ตัวชี้วัด และรายละเอียดดังนี้

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
		ปีงบประมาณ พ.ศ.				
		2566	2567	2568	2569	2570
ชุมชนที่ ประชาชนต่างวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเพิ่มขึ้น	จำนวนชุมชนที่ประชาชนต่างวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเพิ่มขึ้น	50 ชุมชน	50 ชุมชน	50 ชุมชน	50 ชุมชน	50 ชุมชน

แผนย่อยของแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. 2568) ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เรื่องที่ 2 ด้านการพัฒนาเสริมความมั่นคงเพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม กลยุทธ์ที่ 6 การสร้างสรรค์สังคมที่ประชาชนทุกหมู่เหล่าอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม แนวทางที่ 1 การส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ อัตลักษณ์และความเชื่อ อาทิ (1) สนับสนุนให้ประชาชนทุกศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนวิถีสังคมพหุวัฒนธรรม โดยส่งเสริมการเรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมผ่านพื้นที่กลาง ในมิติทางด้านอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และนันทนาการ สร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์และ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของประชาชนแต่ละกลุ่มในพื้นที่ และพัฒนาสภาพแวดล้อมและชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เป็นเครือข่ายขับเคลื่อนงานเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้ประชาชนทุกศาสนิกจัดกิจกรรมร่วมกัน รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อพึงปฏิบัติ และข้อพึงหลีกเลี่ยงตามหลักศาสนาที่ถูกต้องผ่านระบบการศึกษา และการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง (2) เสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ผ่านการมีส่วนร่วมของผู้นำศาสนาทุกศาสนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการจัดเงื่อนไขที่เป็นเหตุให้เกิดความเห็นต่างและความขัดแย้ง สร้างการยอมรับ ตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา อัตลักษณ์และวัฒนธรรม (3) ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการดำเนินชีวิตตามอัตลักษณ์ ความเชื่อ โดยไม่ปิดกั้น ไม่เลือกปฏิบัติ และสนับสนุนการดำเนินวิถีชีวิตและการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักศาสนา ทุกศาสนาอย่างเท่าเทียม ทั้งกลุ่มประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม ศาสนาพุทธ กลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน และกลุ่มประชาชนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ โดยเฉพาะการส่งเสริมการประกอบศาสนกิจทั้งภายในและต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้ประชาชนในพื้นที่รู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างแท้จริง (4) ส่งเสริมอัตลักษณ์ความหลากหลายของวัฒนธรรมที่ดำรงในพื้นที่ ด้านภาษา ประเพณี วัฒนธรรม การแต่งกาย อาหาร ซึ่งเป็นต้นทุนสำคัญที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความรู้สึภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของตนเอง พร้อมทั้งน้อมนำสถาบันพระมหากษัตริย์มาเป็นแกนกลาง การร้อยรึกการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของคนไทยทุกเชื้อชาติทุกศาสนา (5) พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนภายใต้แผนปฏิบัติการส่งเสริม วิถีไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ประชาชนทุกศาสนิกในพื้นที่ได้มีความเข้าใจและเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขภายใต้วิถีสังคมพหุวัฒนธรรมเข้มแข็ง โดยมีโครงการ/กิจกรรมสำคัญ ดังนี้

(1) โครงการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

1.1 กิจกรรมส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม

- 1.1.1 ค่าใช้จ่ายเสริมการพัฒนาในวิถีสังคมพหุวัฒนธรรม ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
- 1.1.2 ค่าใช้จ่ายศูนย์วิทยุภาษาและวัฒนธรรมมลายู
- 1.1.3 ค่าใช้จ่ายส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคม พหุวัฒนธรรม
- 1.1.4 ค่าใช้จ่ายสนับสนุนการดำเนินงานसानใจไทย สู้ใจใต้
- 1.1.5 ค่าใช้จ่ายส่งเสริมศาสนาสัมพันธ์จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.1.6 ค่าใช้จ่ายส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ ในวิถีวัฒนธรรมตามบริบทของพื้นที่

มีเป้าหมาย คือ ชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเข้มแข็งอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งมีตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ดังนี้

ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	ค่าเป้าหมายปี 2568
1. ร้อยละของชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	25
2. ชุมชนเป้าหมายได้รับการสร้างเสริมศักยภาพส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมไม่น้อยกว่า	ชุมชน	70

จะเห็นได้ว่าการแก้ไขและพัฒนา จชต. มีความเป็นลักษณะของเชิงพื้นที่ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องการพัฒนาเพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประการสำคัญ คือ 1) ชุมชน/หมู่บ้าน ถือว่าเป็นฐานรากของประเทศเป็นกลไก หรือฟันเฟืองที่สำคัญในการทำหน้าที่บริหารจัดการ บูรณาการคนและงาน (ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบ และร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่างสร้างสรรค์) ทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานนโยบายของรัฐ ลงไปสู่การปฏิบัติการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาและพัฒนา ให้เกิดเอกภาพ และก่อประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและพื้นที่ 2) การส่งเสริมและขับเคลื่อนงานพหุวัฒนธรรม ถือว่าเป็น เครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาใน จชต. แต่การนำไปใช้ได้ผลนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนเอง การสร้างความเข้าใจอันดี การส่งเสริมการมีส่วนร่วม และการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน เป็นการแก้ไขปัญหาโดยยึดหลักสันติวิธี รวมถึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่สันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างมั่นคงและยั่งยืน ต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและตัวชี้วัดอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของภาครัฐผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเป็นสำคัญ การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจต่อการประเมินชุมชน/หมู่บ้าน เป้าหมายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึงเป็นประโยชน์ในการกำหนดทิศทางการทำงานนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย สามารถบรรลุเป้าหมาย ตามแผนปฏิบัติการประจำปี รวมทั้งเพื่อประกอบการตัดสินใจ ปรับปรุงการดำเนินงาน การพัฒนาโครงการ หรือในกรณีจะดำเนินการโครงการต่อ หรือประกอบการตัดสินใจยกเลิกโครงการ หรือขยายผลโครงการ เป็นข้อมูลประกอบการอ้างอิง การจัดทำรายงานผลประจำปี การจัดเตรียมโครงการตั้งแต่ขั้นริเริ่มโครงการการวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการนำไปสู่การจัดทำแผนงาน/โครงการ คำของงบประมาณ และนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ หากมีข้อบกพร่องหรือไม่สมบูรณ์ประการใด ยินดีน้อมรับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข “คู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568” ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นกรอบแนวทางการประเมินผลหมู่บ้าน หรือชุมชนเป้าหมาย
2. เพื่อที่จะประเมินผลหมู่บ้าน หรือชุมชนเป้าหมายให้บรรลุผลตามตัวชี้วัด : ร้อยละของชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่น้อยกว่า 25
3. เพื่อนำผลประเมินไปปรับปรุงแก้ไข พัฒนางาน ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อการปฏิบัติงานต่อไป

นิยามศัพท์

1. **ชุมชน (Community)** หมายถึง คนกลุ่มหนึ่งหรือกลุ่มทางสังคมที่อยู่อาศัยร่วมกันในอาณาบริเวณเดียวกัน มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีการติดต่อสื่อสาร เรียนรู้ร่วมกัน มีส่วนร่วมร่วมกัน มีความเอื้ออาทรกัน มีความพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน อาจมีวัฒนธรรมที่เหมือนหรือแตกต่างกัน มีการดำรงรักษาคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และศาสนา มีการยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักการของศาสนา รวมถึงทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการร่วมกันให้เกิดผลความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ มีเป้าหมายร่วมกันและมีผลประโยชน์ไปในทิศทางเดียวกัน

ที่	ผู้นิยาม	คำนิยาม “ชุมชน”
1	จิตติ มงคลชัยอรัญญา (2540 : 3)	กล่าวว่า ชุมชนประกอบไปด้วย ระบบความสัมพันธ์ของคน ความเชื่อ ศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจ อาชีพ ระบบการเมือง ระบบการปกครองและโครงสร้างอำนาจ รวมถึงระบบนิเวศวิทยา สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ซึ่งระบบเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อกันและระหว่างกัน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่ามีความเชื่อมโยงกัน ชนิดที่ไม่สามารถแยกจากกันได้
2	ประเวศ วะสี (2540)	ได้ให้ความหมายของ “ชุมชน” โดยเน้น “ความเป็นชุมชน” ว่า หมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งเท่าใดก็ได้ มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารหรือรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำการจัดการเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน
3	ประเวศ วะสี (2541 : 13)	ให้ความหมายว่า ชุมชน หมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความพยายามที่จะทำอะไรร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ ซึ่งรวมถึงการสื่อสารกัน
4	ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 368)	ได้ให้ความหมายของชุมชนไว้ว่า ชุมชน คือ หมู่ชน กลุ่มคนที่อยู่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันและมีผลประโยชน์ร่วมกัน

ที่	ผู้นิยาม	คำนิยาม “ชุมชน”
5	สนธยา พลศรี (2547 : 22)	ได้สรุปความหมายของคำว่า ชุมชนจากความหมายโดยสามัญสำนึก ความหมายโดยรูปศัพท์และความหมายทางวิชาการไว้ว่า ชุมชน หมายถึง กลุ่มทางสังคมที่อยู่อาศัยร่วมกันในอาณาบริเวณเดียวกัน เช่น ครอบครัว ละแวกบ้าน หมู่บ้าน ตำบล หรือเรียกเป็นอย่างอื่น มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีการติดต่อสื่อสารและเรียนรู้ร่วมกัน มีความผูกพัน เอื้ออาทรกันภายใต้บรรทัดฐานและวัฒนธรรมเดียวกัน ร่วมมือและพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน
6	แคมบริดจ์ (Cambridge Advanced Learner's Dictionary, 2003 : 53)	ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ ชุมชน (Commune) ว่าหมายถึง กลุ่มคนหรือกลุ่มครอบครัวที่อยู่อาศัยร่วมกันในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด (Particular Area) โดยกลุ่มคนเหล่านี้ต่างก็ทำงานร่วมกัน ใช้สิทธิและเป็นเจ้าของพื้นที่และผลประโยชน์ต่าง ๆ ร่วมกัน จนทำให้เกิดพื้นฐานทางความคิด ความเชื่อ ตลอดจนมีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม ร่วมกัน ประหนึ่งว่ากลุ่มคนเหล่านี้เป็นหนึ่งเดียวกัน (As a Unit) ทั้งชุมชน
7	สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP, 2013)	ได้กล่าวถึงชุมชนว่า เป็นดินแดนแห่งการรวมตัวทางสังคมที่เป็นการสมัครใจก่อขึ้นเองโดยประชาชน ส่วนใหญ่แล้วสนับสนุนตนเองและอยู่ในกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น ชุมชนประกอบด้วยองค์กรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงกลุ่มความสนใจ (ชมรม) กลุ่มวัฒนธรรมและศาสนา สมาคมอนุรักษ์ หรือพัฒนาสังคม/กลุ่ม

2. พหุวัฒนธรรม (Multicultural) หมายถึง ประชาชนทุกเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี อยู่ร่วมกันอย่างสันติ โดยยอมรับถึงความหลากหลาย ความแตกต่าง ไม่แบ่งแยก ไม่เบียดเบียน มีความเคารพ สิทธิเสรีภาพ ซึ่งกันและกัน รวมถึงมีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือกัน พึ่งพาอาศัยกัน และสามารถอยู่ร่วมกัน บนความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างสันติสุข

3. สังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural Society) หมายถึง สังคมหนึ่งที่มีโครงสร้างทางสังคม ประกอบด้วย 1) กลุ่มคนมากกว่าหนึ่งกลุ่มที่มีความแตกต่างกันหลากหลายทางวัฒนธรรม เช่น ศาสนา ภาษา วิถีวัฒนธรรม หรือ อัตลักษณ์ 2) ความเชื่อและค่านิยมของคนในสังคมที่ยอมรับเข้าใจและเคารพในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้อื่น และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มโดยมีการและเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกันหลากหลายทางวัฒนธรรม

4. ชุมชนพื้นที่เป้าหมาย (Target community) หมายถึง หมู่บ้าน หรือ ชุมชน ในพื้นที่ 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส) และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (จะนะ เทพา นาทวี สะบ้าย้อย) ที่มีการอยู่ร่วมกันหรือยอมรับการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างในความหลากหลายของศาสนา/ ความเชื่อ/ภาษา /เชื้อชาติ/วิถีวัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ในพื้นที่ รวมถึง มีการเรียนรู้ การรับรู้ มีความเข้าใจ การยอมรับ และการเคารพอัตลักษณ์ วิถีชีวิตที่แตกต่างของกันและกันและร่วมสร้างบรรยากาศของสังคม ให้เกิดสันติสุข ซึ่งเป็นเป้าหมายในการขับเคลื่อนงานภายใต้แผนงานพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยการผ่านการพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้าน หรือ ชุมชน จากหน่วยงานด้านความมั่นคง (กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า) และหน่วยงานส่วนราชการในด้านการพัฒนา (ศอ.บต.)

5. การสร้างสรรค์กิจกรรมส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรม (Activities to promote a multicultural society) หมายถึง กิจกรรมที่ทางภาครัฐจัดขึ้นให้แก่ประชาชนทุกศาสนาเข้ามามีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมการสร้างพื้นที่กลาง กิจกรรมส่งเสริมตามหลักความเชื่อทางศาสนา กิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมประชุมสัมมนา กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีวัฒนธรรม อัตลักษณ์ ประเพณีท้องถิ่น กิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ในวิถีพหุวัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งเป็นกิจกรรมภายใต้โครงการที่ ศอ.บต. ดำเนินงาน เช่น โครงการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม / โครงการ ส่งเสริมศาสนาสัมพันธ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ / โครงการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ ในวิถีพหุวัฒนธรรมตามบริบทของพื้นที่ / โครงการศูนย์วิทยุภาษาและวัฒนธรรมมลายู / โครงการเสริมการ พัฒนาในวิถีสังคมพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน / โครงการสนับสนุนการดำเนินงานสานใจ ไทย สู่ใจใต้ เป็นต้น

6. ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ (Model multicultural community) หมายถึง หมู่บ้าน หรือ ชุมชนพื้นที่เป้าหมายในการขับเคลื่อนผ่านโครงการ/กิจกรรม ที่ ศอ.บต. ดำเนินงาน โดยต้องผ่านการประเมิน ตัวชี้วัดและเกณฑ์การให้คะแนน ตามคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชน พหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ถึงจะนับได้ว่าเป็นชุมชน พหุวัฒนธรรมต้นแบบ

7. เกณฑ์การประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ (Evaluation criteria for model multicultural communities) หมายถึง การออกแบบประเมินเพื่อค้นหาชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ศักยภาพของชุมชน จำนวน 4 ตัวชี้วัด 2) การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวน 4 ตัวชี้วัด 3) การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชน จำนวน 2 ตัวชี้วัด ซึ่งหลังจากประเมินทั้ง 3 ด้าน รวมจำนวน 8 ตัวชี้วัด จะทราบเกณฑ์คะแนนของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยจำแนกได้ 3 ระดับ ได้แก่ 1) ชุมชนเสริมสร้างการพัฒนา 0 -60 คะแนน 2) ชุมชนพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพร้อมไปสู่การขยายผล เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ 61 – 79 คะแนน 3) ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ 80 คะแนนขึ้นไป

วิธีการดำเนินการ

1. เรียบเรียงเนื้อหา รายละเอียดการจัดทำคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
2. ประชุมหารือกำหนดแนวทางจัดทำคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
3. แต่งตั้งคำสั่งคณะที่ปรึกษา และคณะทำงานติดตามและประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
4. จัดทำคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
5. จัดทำ Platform “แพลตฟอร์ม” การประเมินผลชุมชนเป้าหมาย ที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบฯ เพื่อจัดเก็บ รวบรวมข้อมูล ฐานข้อมูล (Database) นำไปสู่การวิเคราะห์และประมวลผล
6. ประชุมสร้างการรับรู้ และความเข้าใจ “คู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568” ได้แก่ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้ศาสนา ผู้ธรรมชาติ และผู้แทนของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน หรือ ชุมชนเป้าหมาย 70 ชุมชน และหน่วยงาน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
7. ประชุมชี้แจงแนวทางการจัดเก็บข้อมูลการประเมินชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ (Platform Database + คู่มือการประเมินฯ) ให้แก่บัณฑิตอาสาฯ ในพื้นที่ชุมชนเป้าหมาย จำนวน 70 หมู่บ้าน/ชุมชน
8. ประชุมคณะทำงานฯ สรุปผลการประเมินชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ดังนี้
  - ☐ การประชุมและสัมภาษณ์บัณฑิตอาสาฯของหมู่บ้าน/ชุมชน (ประเมินจากข้อมูลผลงาน)
  - ☐ การลงพื้นที่ประเมินผลงานตามคู่มือฯ หลักเกณฑ์การประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้
9. สรุปผลและประมวลผลการพิจารณาคัดเลือกชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ
10. รายงานผลการประเมินชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน (4 เสาหลัก) และประชาชนในพื้นที่ชุมชนเป้าหมายเข้ามามีบทบาทและกระบวนการมีส่วนร่วมกับภาครัฐในการกำหนดทิศทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนของตนเอง
2. สามารถประเมินผลสำเร็จของหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย และทราบผลเพื่อทบทวนปรับปรุงการปฏิบัติงาน กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา พัฒนา การขยายผล รวมถึงการวิเคราะห์โครงการนำไปสู่พื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน รวมถึงการจัดทำแผนงาน โครงการ งบประมาณ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและศักยภาพของพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนพหุวัฒนธรรม ในพื้นที่ จชต. (นำไปสู่การจัดค่าของงบประมาณ

โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) การจัดทำคำของบประมาณที่หมู่บ้าน/ชุมชน มีส่วนร่วมและคิดวิธีการแก้ไข ปัญหาของพื้นที่ตนเอง และ 2) งบประมาณที่ภาครัฐดำเนินการในการหนุนเสริม เติมเต็ม ให้กับประชาชน และพื้นที่)

3. ภาครัฐสามารถนำข้อมูลจากผลการประเมินมากำหนดนโยบาย ทิศทางการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อให้บรรลุตัวชี้วัดของหน่วยงาน รวมทั้งเชื่อมโยงกับนโยบาย และแผนงานแต่ละระดับ ตลอดจนสามารถบูรณาการร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 2

หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2

หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงาน

หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน

คู่มือขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีความสอดคล้องและเชื่อมโยง กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง

1. เป้าหมาย บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ
2. ประเด็นยุทธศาสตร์

2.1 การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิมที่มีอยู่อย่างตรงประเด็นจนหมดไปอย่างรวดเร็ว และป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอันจะส่งผลให้ การบริหารจัดการและการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.1.1 การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการแก้ไขจนเกิดความสงบและสันติสุขอย่างยั่งยืน ประชาชนในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้ง ได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันกับภาคอื่นๆ โดยยกระดับการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างมีเอกภาพ ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มเป้าหมาย มีการบูรณาการความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นเชิงยุทธศาสตร์และเชิงพื้นที่ แผนการดำเนินงาน การลงมือปฏิบัติ ตลอดจนการติดตาม ประเมิน และรายงานผลอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกันทุกระดับ ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกประสิทธิภาพในการเข้าแก้ไขปัญหา สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการลดความรุนแรง รวมทั้ง การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่อย่างเหมาะสม มุ่งเน้นการจัดปัญหาความขัดแย้งและความไม่เป็นธรรมให้ได้อย่างจริงจังและถาวร ส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ให้เข้มแข็งจนเป็นพลังสำคัญในการปกป้องและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อไป พร้อมเสริมสร้างความเข้าใจกับกลุ่มเห็นต่างตามแนวทางสันติวิธี ผ่านกลไกต่างๆ รวมไปถึงการพูดคุยกันอย่างเป็นมิตร ผลักดันให้มีการยึดถือคำสอนที่ถูกต้องของศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต พร้อมดูแลและป้องกันมิให้มีการบิดเบือนคำสอนของศาสนาไปในทางที่ไม่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชนและความมั่นคงของประเทศ มีการส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาพื้นที่อย่างเข้มแข็ง ต่อเนื่อง และสอดคล้องกับความต้องการของทุกกลุ่มประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนตามยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้ง ศาสตร์พระราชา รวมถึงการสร้างเสริมโอกาสในการเข้าถึงการบริการต่าง ๆ ของรัฐให้ทัดเทียมกับภูมิภาคอื่น ๆ

3. การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์

ศอ.บต. ขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้ง ได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน โดยมีกลไกการแก้ปัญหาที่มีเอกภาพ บูรณาการความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นเชิงยุทธศาสตร์และเชิงพื้นที่ แผนการดำเนินงาน การลงมือปฏิบัติ ตลอดจน การติดตาม รายงาน และประเมินผลอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกันทุกระดับ

แผนระดับที่ 2 (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)

1. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 1 ความมั่นคง

1.1 เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

เป้าหมาย

- ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับเพิ่มขึ้น
- ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุขดีขึ้น

ตัวชี้วัด

- ดัชนีสันติภาพโลก 1.89 คะแนน (ในปี 2570)
- ดัชนีชี้วัดความสุขโลก (World Happiness Report) อยู่ในอันดับ 1 ใน 30

ของโลก (ในปี 2570)

การบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ

ศอ.บต. มีภารกิจในการสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง มุ่งจัดการกับเงื่อนไขปัญหาที่มีอยู่เดิม ทั้งปวงให้หมดสิ้นไปและเฝ้าระวังมิให้เกิดเงื่อนไขใหม่ขึ้น โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา มาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน แก้ไขและป้องกันปัญหา ตลอดไปจนถึงการผลักดันยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่สาเหตุอย่างแท้จริง พร้อมนำความสงบสันติสุขอย่างยั่งยืนกลับคืนสู่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้ง สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนทั้งประเทศและนานาชาติต่อไป

1.2 แผนย่อยของแผนแม่บทฯ

การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

แนวทางการพัฒนา

การป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มุ่งจัดการกับเงื่อนไข ปัญหาที่มีอยู่เดิมทั้งปวงให้หมดสิ้นไป และเฝ้าระวังมิให้เกิดเงื่อนไขใหม่ขึ้น โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชาเป็นกรอบแนวทางนำในการดำเนินงานแก้ไขและป้องกันปัญหาตลอดไปจนถึงการผลักดันยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่

เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่สาเหตุอย่างแท้จริง พร้อมนำความสงบสันติสุขอย่างยั่งยืนกลับคืนสู่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้ง สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนทั้งประเทศและนานาชาติต่อไป โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) การมุ่งดำเนินการต่อจุดศูนย์ดลหลักของปัญหาและแนวทางการปฏิบัติของขบวนการในพื้นที่ ด้วยการลดขีดความสามารถของขบวนการและแนวร่วมในทุกระดับ 2) ดำเนินการป้องกันเหตุรุนแรงที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่และกับประชาชนกลุ่มเสี่ยง 3) ระวังยับยั้งการบ่มเพาะเยาวชน เพื่อจัดตั้งมวลชนสนับสนุนในอนาคต 4) ยุติการขยายแนวคิดที่ถูก บิดเบือนจากหลักศาสนาที่ถูกดัดแปลงและ 5) ให้ความสำคัญกับการขยายความร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศ นานาชาติและภาคประชาชน

เป้าหมายของแผนย่อย : ภาคใต้มีความสงบสุขร่มเย็น

ตัวชี้วัด : ดัชนีความสงบสุขภาคใต้ ไม่น้อยกว่า 80 คะแนน (ในปี 2570)

การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บท

ศอ.บต. มีการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามแผนย่อยของแม่บท จุดมุ่งของการพัฒนา “เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนความหลากหลายทางสังคมอย่างยั่งยืน” โดยมีเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา คือ “ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีคุณภาพชีวิตที่เท่าเทียมหรือใกล้เคียงกับพื้นที่โดยรอบ”

2. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2566 - 2570

ศอ.บต. สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2566 - 2570 จำนวน 1 นโยบายและแผนความมั่นคง ดังนี้

1. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ 5 : การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ : รองรับนโยบายที่ 1 หมวดประเด็น ความมั่นคง
3. เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

3.1 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการก่อเหตุรุนแรงและความสูญเสียลดลง

3.2 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

3.3 ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

4. ตัวชี้วัด

4.1 สถิติเหตุการณ์ความรุนแรงและความสูญเสียจากสถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลดลงร้อยละ 100 จากปีฐาน 2560 ภายในปี 2570

4.2 สถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (Gross Regional Product : GRP) ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้นทุกปี

4.3 การสร้างความเชื่อมั่นต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างน้อย ร้อยละ 80 ภายในปี 2570

5. กลยุทธ์

5.1 กลยุทธ์หลักที่ 1 การเสริมสร้างความปลอดภัยและจัดเงื่อนไขความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

5.1.1 กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 เสริมสร้างขีดความสามารถในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการเฝ้าระวังความปลอดภัย การเฝ้าตรวจพื้นที่เสี่ยง การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและหมู่บ้าน ควบคู่กับการพัฒนาระบบงานด้านการข่าวกรองและฐานข้อมูลด้านความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งยกระดับขีดความสามารถการบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคงให้สามารถป้องกัน สกัดกั้น และยับยั้งการก่อเหตุรุนแรงและการกระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนเร่งรัดการแก้ไขปัญหาเสถียรและภัยแทรกซ้อนอื่น ๆ

5.1.2 กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 ขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ภายใต้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บนพื้นฐานของความจริงใจ สมัครงใจ และให้เกียรติเพื่อเป็นทางออกของความขัดแย้งตามแนวทางสันติวิธี รวมทั้งเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ควบคู่กับการศึกษาและแลกเปลี่ยนความเห็นถึงความเป็นไปได้เกี่ยวกับการกระจ่ายอำนาจที่เหมาะสมของพื้นที่

5.2 กลยุทธ์หลักที่ 2 การยกระดับการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

5.2.1 กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 ยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการ ของประชาชน และความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ โดยพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ ให้ครอบคลุมการสร้างโอกาสการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่อาศัยการนำความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมมายกระดับ สินค้าและวัตถุดิบในพื้นที่ การส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มธุรกิจให้เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน การสนับสนุน การค้าชายแดนและการลงทุนขนาดใหญ่ รวมทั้งการหนุนเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยเฉพาะธุรกิจฮาลาล การประมง และปศุสัตว์

5.2.2 กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 พัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยเสริมสร้าง องค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นอย่างทั่วถึงผ่านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับ ความต้องการและวิถีชีวิต การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การขยายโอกาส การเข้าถึงการศึกษาอย่างไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อให้การศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบของรัฐและ เอกชน การเสริมสร้างบทบาทของครอบครัวและชุมชน ให้มีความเป็นปึกแผ่นและสามารถพึ่งพาตนเองได้ การส่งเสริมการเรียนรู้และใช้ภาษาไทยควบคู่กับการใช้ภาษาที่หลากหลาย ตลอดจนการแก้ไขปัญหาความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่

5.3. กลยุทธ์หลักที่ 3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

5.3.1 กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 พัฒนาการอำนวยความยุติธรรมและการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ รวมทั้ง การลดเงื่อนไขความหวาดระแวงและฟื้นคืนความไว้วางใจต่อกัน โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการอำนวยความยุติธรรม และการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ การส่งเสริม

กระบวนการเยียวยาของภาครัฐให้มีความรวดเร็ว เป็นธรรม และครอบคลุมทั่วถึง การเสริมสร้างประสิทธิภาพของมาตรการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชน ตลอดจนส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของพื้นที่

5.3.1 กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 ส่งเสริมการยอมรับและตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง หลากหลาย โดยสนับสนุนการดำเนินวิถีชีวิตตามหลักศาสนา การสร้างพื้นที่กลางและสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อ การปฏิสัมพันธ์ การพัฒนาทักษะทางวัฒนธรรม การเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับประชาชน การฟื้นฟูและสร้างความตระหนักรู้ถึงความเป็นเอกลักษณ์ร่วมในพื้นที่ ที่มีมาตั้งแต่อดีต และไม่มีการแบ่งแยก ตลอดจนจัดการเลือกปฏิบัติทางวัฒนธรรม เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย

5.4 กลยุทธ์หลักที่ 4 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของภาครัฐ และการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.4.1) กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 เพิ่มประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และประสานสอดคล้อง โดยบูรณาการการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งมิติด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนาอันเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล การเสริมสร้างความเข้าใจและพัฒนาขีดความสามารถเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่ การส่งเสริมการประยุกต์ใช้งานวิจัยทางวิชาการเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนงานอย่างเป็นระบบ

5.4.2) กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 เสริมสร้างความรับรู้ให้กับสังคมภายในและภายนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความเข้าใจต่อสถานการณ์ โดยมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างบูรณาการด้วยการป้องกันและแก้ไขการนำเสนอข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม การชี้แจงและทำความเข้าใจต่อสถานการณ์ในพื้นที่และแนวนโยบายของภาครัฐแก่ประชาชนในพื้นที่ สังคมนอกพื้นที่ และต่างประเทศ ตลอดจนเร่งรัดการชี้แจงกรณีที่เป็นประเด็นความห่วงกังวลที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศได้อย่างทันท่วงทีการเสริมสร้างความตระหนักรู้ของหน่วยงานภาครัฐต่อประเด็นที่มีนัยละเอียดอ่อนและเป็นที่สนใจของประชาคมระหว่างประเทศ เพื่อหลีกเลี่ยงการสื่อสารที่บิดเบือนข้อเท็จจริงและก่อให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน

5.4.3) กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 เสริมสร้างความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยประสานความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ผ่านกรอบความร่วมมือและกลไกต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคีเครือข่ายนอกภาครัฐ และการเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างภาครัฐกับเครือข่ายองค์กรระหว่างประเทศและองค์กรภาคประชาสังคมต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

แผนระดับที่ 3 (ที่เกี่ยวข้อง)

- 1 นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2565 - 2567) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 2 แผนปฏิบัติการด้านการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2566 - 2570) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 3 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2566 - 2568 ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย (พ.ศ. 2566 - 2570)
5. พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล

1. แนวคิดวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA)

เดมมิง (Deming) (2004) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วย่อย

Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไรมาแล้วบ้าง

Act คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผนให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

แม้ว่าวงจรคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องแต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ขึ้นอยู่กับปัญหาและขั้นตอนการทำงานหรือจะเริ่มจากการตรวจสอบสภาพความต้องการเปรียบเทียบกับสภาพที่เป็นจริงจะทำให้ได้ข้อสรุปว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และมีนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศได้กล่าวเกี่ยวกับวงจรคุณภาพ (PDCA) ไว้ดังนี้

คำว่า หมุนให้เร็ว หมุนให้ถูกต้อง ที่อยู่ทางด้านขวาของวงจรการจัการนั้น คือ การหมุนวงจรอย่างถูกต้องตามขั้นตอน 1 รอบ จะส่งผลให้เกิดการปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาได้ 1 ระดับ การหมุนให้เร็วจะทำให้เกิดการปรับปรุงอย่างรวดเร็ว

P (Plan) คือ จะเริ่มนับจากการแสวงหาจุดที่เป็นปัญหา ระหว่างระดับความแตกต่างจุดที่มุ่งหวังและสภาพที่เป็นจริง เมื่อจับจุดที่เป็นปัญหาได้แล้ว จัดทำแผนมาตรการในการแก้ไข แล้วจึงเข้าสู่ขั้น D หรือ do ต่อไป

D (Do) คือ การปฏิบัติตามแผนมาตรการแก้ไขแผนใหม่ล่าสุด เพราะแผนคือสิ่งที่ปรับปรุงแก้ไขได้อยู่เสมอ ต้องแน่ใจว่าแผนที่จะลงมือปฏิบัตินั้นเป็นแผนที่ใหม่ล่าสุดจริงๆ

C (Check) คือ การเปรียบเทียบระหว่างผลลัพธ์กับค่าเป้าหมายเสมอ

A (Act) คือ การปฏิบัติหลังการตรวจสอบ ซึ่งเป็นไปได้หลายประการ ดังนี้

1. ในกรณีที่ผลลัพธ์ต่ำกว่าเป้าหมายจะต้องมีการทบทวนแผนของมาตรการแก้ไขแล้วดูว่าสิ่งที่ยังคงเป็นปัญหาอยู่นั้นมีสิ่งใดที่ปฏิบัติได้ทันทีให้ลงมือปฏิบัติเลย ส่วนสิ่งที่ปฏิบัติไม่ได้ทันที ให้สะท้อนสู่แผนการแก้ไขปัญหารอบต่อไป
2. ในกรณีที่ผลลัพธ์ดีกว่าเป้าหมาย จะต้องมีการทบทวนการกำหนดเป้าหมายว่าต่ำเกินไปหรือไม่ หรือไม่ควรมีการปรับเป้าหมายให้ดีกว่าเดิมหรือไม่ ผลลัพธ์เหนือกว่าความคาดหวังโดยปัจจัยภายนอกอื่นๆ หรือไม่
3. ในกรณีที่ผลลัพธ์ได้ตรงตามเป้าหมายให้ทบทวนว่าได้มีการปฏิบัติตามแผนมาตรการแก้ไขครบถ้วนหรือไม่ ถ้าใช่ แสดงว่าแผนนี้ถูกต้องและควรกำหนดเป็นวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐานเพื่อรักษาให้ผลลัพธ์คงอยู่ในระดับที่ต้องการต่อไป

ฮิโตะชิ (Hitoshi) (ฮิโตะชิ คูเมะ, 2554) กล่าวถึง การบริหารงานด้วยระบบวงจรคุณภาพ จัดเป็นกิจกรรมการปรับปรุงและการควบคุมที่ประกอบด้วย การวางแผน การนำไปปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปฏิบัติการแก้ไข โดยการวางแผน การนำแผนที่วางไว้มาปฏิบัติ ตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และถ้าผลลัพธ์ไม่ได้ตามที่คาดหวังไว้ จะมีการทบทวนแผนการเริ่มต้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น การควบคุมและการปรับปรุงสามารถอธิบายได้อีกแบบหนึ่งก็คือ การทำการวางแผน การกระทำ การตรวจสอบ และการแก้ไขซ้ำอีกการทำตามวงจรคุณภาพอย่างตั้งใจและถูกต้องจะช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำงาน เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำจะทำให้เกิดการปรับปรุงและระดับของผลลัพธ์สูงขึ้นเรื่อย ๆ และงานส่วนใหญ่จะกระทำซ้ำในสิ่งที่เคยทำมาก่อน ถึงแม้ว่างานนั้นจะดูเหมือนว่าเป็นงานใหม่ทั้งหมดก็ยังคงมีส่วนประกอบหลายส่วนที่เหมือนหรือคล้ายกับสิ่งที่เคยทำมาก่อน การปรับปรุงคุณภาพส่วนใหญ่จะเป็นการพิจารณาวิธีการของงานที่กระทำซ้ำอย่างระมัดระวังและเป็นระบบ ตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ ตลอดจนมีการแก้ไขความไร้ประสิทธิภาพที่ค้นพบ ดังนี้

1. การวางแผน (Plan)

ในบรรดาส่วนประกอบทั้งสี่ส่วนของวงจรคุณภาพนั้น ควรพิจารณาการวางแผนเป็น ส่วนที่สำคัญที่สุด แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าส่วนอื่นไม่มีความสำคัญ เพียงแต่ว่าส่วนการวางแผนจะเป็นส่วนที่ทำให้ส่วนอื่นสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าแผนการไม่เหมาะสมจะมีผลทำให้ส่วนอื่นไร้ประสิทธิภาพตามไปด้วย แต่ถ้ามีการเริ่มต้นวางแผนที่ดี จะทำให้มีการแก้ไขน้อยและกิจกรรมจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผน ในการปรับปรุงเป็นการลดช่องว่างระหว่างสิ่งที่ต้องการให้เป็นกับสิ่งที่เป็นอย่างจริง และกิจกรรมการปรับปรุงที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีมุมมองที่แม่นยำในทั้งสองสิ่ง เปรียบเสมือนการสร้างบ้านบนพื้นทราย ไม่ว่าจะออกความพยายามเพียงใดก็ตามถ้าภาพในมุมมองของสถานการณ์ที่ต้องการและสถานการณ์จริงไม่ชัดแล้ว ก็จะได้ผลลัพธ์กลับมา ดังนั้น จึงควรที่จะสร้างวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนประกอบด้วย การวิเคราะห์สถานการณ์และการจำแนกปัญหา การตั้งเป้าหมาย เข้าใจถึงข้อจำกัดและขอบเขต รวมถึงการนำมาพิจารณา มองถึงวิธีการปรับปรุงที่เป็นไปได้ ตัดสินใจถึงแผนปฏิบัติการ กำหนดวิธีสำหรับตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ที่ได้

การพัฒนาแผน โดยปกติปัญหาที่ถูกนำมาแก้ไขเพื่อปรับปรุงนั้นจะประกอบด้วยสาเหตุหลายประการ ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ผู้นำขององค์กรต้องทำการจัดทำและพัฒนาแผนการปรับปรุง และการพัฒนาแผนประกอบด้วย การกำหนดกิจกรรมพื้นฐานที่ต้องการปรับปรุงอย่างชัดเจน แยกกิจกรรมออกตาม โครงสร้างองค์กร กระจายส่วนย่อยของกิจกรรมพื้นฐานไปตามฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กร กำหนดวิธีการประเมินความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน บุคคลที่มีตำแหน่งสูงสุดในองค์กรควรเป็นผู้ตัดสินใจในการมอบหมายงานและวิธีการประเมินผลโดยผ่านการพบปะสนทนากับแต่ละฝ่ายในองค์กร

ในทำนองเดียวกัน หัวหน้าฝ่ายงานแต่ละฝ่ายต้องออกแบบและพัฒนาแผนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้รับมอบหมาย โดยแผนการจะได้รับการกระจายออกเป็นลำดับลงมาทั่วทั้งองค์กรด้วยวิธีนี้และจะถูกพัฒนาอย่างเหมาะสมในแต่ละระดับในโครงสร้างองค์กรจนกระทั่งถึงระดับที่ไม่จำเป็นต้องกระจายลงอีกต่อไป ขั้นตอนสุดท้ายคือการตัดสินใจของบุคลากรที่ต้องทำงาน ทรัพยากรที่ต้องการ และตารางเวลาที่ต้องปฏิบัติตาม และทำแผนการพัฒนาให้อยู่ในรูปของเอกสารทั้งหมดอย่างละเอียด ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจว่าจะมีการสื่อสารแผนการได้อย่างแม่นยำที่สุด

ขณะที่สร้างแผนการควรมีความระมัดระวังในแนวทางที่มีส่วนช่วยในการสร้างแผนการอย่างถูกต้อง ประกอบด้วย ขณะที่สร้างแผนการจะต้องมีการชี้แจงให้ชัดเจนถึงข้อจำกัดด้านทรัพยากรและเวลาที่มี รวมทั้งต้องหาวิธีการทั้งหมดที่เป็นไปได้ภายใต้ข้อจำกัดเหล่านี้ อาจมีการผ่อนปรนข้อจำกัดเหล่านี้บ้าง หลังจากมีการพิจารณาข้อเสนอแนะทั้งหมดแล้ว ต้องทำการเลือกวิธีการที่ดีที่สุดเป็นแผนการปฏิบัติ ต้องมีการพัฒนาระเบียบวิธีการในการตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์เพื่อดูว่าแผนการมีประสิทธิภาพและมีการกระทำตามแผน และประสานกันกับแผนการเริ่มแรกหรือไม่ ต้องมีการรวบรวมสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอและจัดอย่างเป็นระบบตลอดจนมีการนำมาใช้งานอย่างเต็มที่ในการวางแผนงาน ต้องมีการพิจารณาถึงสิ่งที่ต้องกระทำกับสิ่งที่น่ากระทำ ทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด และเป็นไปไม่ได้ที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างในเวลาเดียวกัน ต้องพยายงความสมดุลระหว่างเป้าหมายกับทรัพยากร การตั้งเป้าหมายที่สูงเกินไปเป็นการสวนทางกับการเพิ่มผลผลิต จะต้องมีการสร้างระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อสื่อสารเป้าหมายของแผนการไปสู่ทุกส่วนขององค์กร ทรัพยากรทางด้านวัสดุอาจมีจำกัดแต่ความสามารถของมนุษย์มีไม่จำกัด ดังนั้น จึงมีทางเป็นไปได้เสมอในการปรับปรุง ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาความสามารถของมนุษย์อย่างสม่ำเสมอ

2. การลงมือปฏิบัติ (Do)

เพื่อให้มั่นใจว่ามีการนำแผนการมาปฏิบัติอย่างถูกต้องจึงจำเป็นต้องมีขั้นตอนในการสร้างความมั่นใจว่าฝ่ายที่รับผิดชอบในการนำแผนการไปปฏิบัติได้รับทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนการนั้น ๆ การสร้างความมั่นใจว่ามีการติดต่อสื่อสารไปยังฝ่ายที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม การจัดให้มีการศึกษาและการอบรมที่ต้องการเพื่อนำแผนการนั้น ๆ มาปฏิบัติ และการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในเวลาที่เป็น

3. การตรวจสอบ (Check)

เมื่อทำการตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผน ต้องมีการประเมินการปฏิบัติตามแผนหรือไม่ และตัวแผนการเองมีความเหมาะสมหรือไม่

การที่ไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้เป็นเพราะไม่ปฏิบัติตามแผนการ ความไม่เหมาะสมของแผนการ หรือจากทั้งสองประการรวมกัน เป็นเรื่องที่ต้องหาว่าสาเหตุมาจากประการไหนเนื่องจากการปฏิบัติการแก้ไขจะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ถ้าความล้มเหลว มาจากแผนการไม่เหมาะสมอาจเป็นผลมาจากสาเหตุความผิดพลาดในการทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ การเลือกเทคนิคที่ใช้ผิด เนื่องจากมีข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพอและมีความรู้ในขั้นตอนการวางแผนไม่เพียงพอ การประเมินผลกระทบจากการปฏิบัติตามแผนผิดพลาด หรือประเมินความสามารถของบุคลากรที่ต้องนำแผนมาใช้ผิดพลาด

ถ้าความล้มเหลวมาจากการไม่ปฏิบัติตามแผน อาจเป็นผลมาจากสาเหตุขาดความตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับปรุง การติดต่อสื่อสารที่ไม่เหมาะสมและมีความเข้าใจในแผนไม่เพียงพอ การให้การศึกษาและการฝึกอบรมไม่เพียงพอ ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้นำและการประสานงานระหว่างการปฏิบัติ หรือการประเมินทรัพยากรที่ต้องใช้น้อยเกินไป

4. การปฏิบัติการแก้ไข (Act)

ขณะเมื่อทำการปฏิบัติการแก้ไขมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแยกแยะให้ชัดเจน ระหว่างการกำจัดปรากฏการณ์หรืออาการของปัญหาและการกำจัดสาเหตุ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า มีงานจำนวนมากมายที่จำเป็นประจำในงานชนิดนี้ การกำจัดแค่อาการไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาที่มีอยู่ เป็นเพียงแค่การเลื่อนการแก้ปัญหาออกไปเท่านั้น ดังนั้น ถ้าความล้มเหลวมาจากการวางแผนที่ไม่เหมาะสม การทบทวนแผนการเท่านั้นไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหา ต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการวางแผนโดยการหาปัจจัยที่ไม่เหมาะสม สาเหตุของการวางแผน และทำการปฏิบัติการแก้ไข ความก้าวหน้าของการปรับปรุงจะเกิดขึ้นได้โดยการกำจัดสาเหตุมิใช่กำจัดอาการ และเมื่อไม่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ ควรมีการวิเคราะห์หาเหตุและมีการทบทวนแผนการ ดังเช่นที่กล่าวมาในหัวข้อการตรวจสอบ สาเหตุอาจมาจากตัวแผนการที่ไม่เหมาะสม หรือมีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้น เพื่อทำการปรับปรุง ต้องมีการชี้แจงสาเหตุแห่งความล้มเหลวอย่างถูกต้อง และมีการเปลี่ยนแปลงแผนเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ควรมีการวางแผนการปรับปรุงคุณภาพเป็นรายปีและมีการทบทวนทุกปี เพื่อให้มั่นใจว่าแผนการดังกล่าวมีความไว้วางใจและเหมาะสม

2. แนวคิดการจัดการและการพัฒนาชุมชน

ชุมชน เป็นหน่วยสำหรับการพัฒนาระดับล่างสุดในโครงสร้างการบริหารจัดการและอยู่ใกล้ตัวบุคคลมากที่สุด และมีส่วนสำคัญที่สุดในการพัฒนาเพราะชุมชนสามารถเป็นตัวชี้วัดถึงการพัฒนาโดยภาครัฐ ซึ่งหากการดำเนินนโยบายโดยภาครัฐขาดความรู้ความเข้าใจและสภาพที่แท้จริงของชุมชนแล้ว ย่อมจะส่งผลให้การพัฒนาขาดประสิทธิภาพและเกิดผลกระทบกับบุคคลในชุมชนด้วย ทำให้การพัฒนาประเทศโดยภาพรวมก็จะเป็นไปได้อย่างที่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการจะพัฒนาประเทศควรเริ่มต้นที่ยึดความต้องการของชุมชนเป็นศูนย์กลาง เริ่มต้นที่การทำความเข้าใจบริบทชุมชนและเข้าใจความต้องการของชุมชน จึงจะสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาได้อย่าง มีทิศ มีทาง และมีความยั่งยืนอย่างแท้จริง

2.1 ความหมายของการจัดการและการพัฒนาชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน (2560) (อ้างอิงใน ไกรสร วันละ และ ยุภาพร ยุภาศ, 2565) ให้ความหมายการพัฒนาชุมชนไว้ว่าเป็นการพัฒนาความคิด ความสามารถของประชาชน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น สามารถช่วยเหลือตนเอง เพื่อนบ้าน และ ชุมชนได้เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนให้มีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการประสานความร่วมมือระหว่างประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ ในลักษณะวิธีการหรือโครงการที่มุ่งเน้น กระบวนการสร้างเสริมความเข้มแข็งของความสัมพันธ์แนวราบระหว่างคนในชุมชน โดยการพัฒนาจิตใจ พัฒนาศักยภาพคน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาพัฒนาร่วมกันด้วยตนเองหรือพึ่งตนเองได้ของคนในชุมชน

สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน (2554: 6) อ้างอิงใน (ภูไพบูลย์, 2558) ได้ให้คำจำกัดความ การบริหารจัดการชุมชน หมายถึง ชุมชนที่มีกระบวนการในการจัดการของชุมชนกับ การพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยชุมชนจะมีระบบข้อมูล มีแผนชุมชน มีการจัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการนำแผนไปใช้ประโยชน์ มีการจัดการความรู้ ของชุมชน เพื่อเป็น แหล่งถ่ายทอดเรียนรู้องค์ความรู้ของชุมชนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาและมีผู้นำกลุ่มองค์กรเครือข่ายองค์กร และชุมชนที่ผ่านมาตรฐานนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนที่ยั่งยืน

“จากข้อมูลดังกล่าวผู้ประเมินสรุปว่า การจัดการชุมชน หมายถึง การดำเนินงานและกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอนในบริบทของพื้นที่ซึ่งมีกลุ่มที่พักอาศัยของประชาชนในลักษณะที่อยู่ร่วมกันหลายครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและใช้ทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพอำนวยความสะดวกในด้านการดำเนินชีวิตร่วมกัน มีกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมบางอย่างร่วมกันชัดเจน โดยมีขอบเขตของการดำเนินงานและกิจกรรมจะมีอาณาบริเวณที่ชัดเจนไม่ว่าจะเป็นขอบเขตทางธรรมชาติ หรือขอบเขตที่สร้างขึ้นเองก็ตาม”

2.2 การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

การพัฒนาชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต้องคำนึงถึงกรอบแนวคิดการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบตามที่สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565,)

2.2.1 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของชุมชนต้องคำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างประชากรและทรัพยากร การนำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการพัฒนาชุมชนต้องให้ความสำคัญกับระยะเวลาและปริมาณที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะฟื้นตัวกลับมาสู่สภาพเดิมได้ และคำนึงถึงปริมาณของมลพิษที่สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศสามารถดูดซับไว้ได้ เพื่อคงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คุณภาพของสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีกรอบและแนวทางในการดำเนินการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1) ปรับกระบวนการทัศน์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับนโยบายระดับปฏิบัติ และประชาชนทั่วไป ให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาฐานทรัพยากรในชุมชนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการเพิ่มพูนทางทรัพยากรธรรมชาติให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

2) ใช้กลยุทธ์เชิงรุกในการดำเนินการป้องกันทรัพยากรชุมชน เช่น การมีนโยบายการใช้ทรัพยากรในชุมชนที่ชัดเจน การสร้างจิตสำนึกและจริยธรรมด้านสิ่งแวดล้อม

3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการจัดการทรัพยากร โดยสนับสนุนการรวมตัวเป็นเครือข่ายของภาคส่วนต่างๆ ในสังคม แก้ไขกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมและการสร้างองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีที่เหมาะสม

2.2.2 การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีเสถียรภาพ มีความสมดุลและกระจายความมั่นคง เพื่อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่และเป็นการเติบโตที่ยั่งยืนโดยมีกรอบแนวทาง การดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1) การเจริญเติบโตของชุมชนอย่างมีคุณภาพ โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในชุมชน ทั้งการพัฒนาคุณภาพแรงงานและทุนมนุษย์ การเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุนและการบริหารจัดการในทุกระดับให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี

2) การเติบโตของชุมชนอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน โดยการบริหารเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างระบบเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง มั่นคง พึ่งตนเองได้มีภูมิคุ้มกันสามารถเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกได้อย่างรู้เท่าทัน รวมทั้งมีกระบวนการผลิตและกระบวนการบริโภคที่เหมาะสม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

3) การกระจายความมั่นคงของชุมชน มุ่งกระจายโอกาสการพัฒนาทางเศรษฐกิจให้เอื้อประโยชน์ให้ชุมชนสามารถเข้าถึงการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติและบริหารโครงสร้างพื้นฐานของตัวอย่างเท่าเทียม

2.2.3 การพัฒนาสังคมในชุมชน รวมถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของสังคมที่ให้นุชนปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่กับสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นได้โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การพัฒนาชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาคนและชุมชนให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลโดยมีกรอบ

แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1) พัฒนาคุณภาพประชาชนในชุมชนให้มีผลิตภัณท์สูงขึ้น รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึก พฤติกรรม และวิถีชีวิตที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2) ประชาชนในชุมชนมีสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการจัดสรรทรัพยากรและผลประโยชน์จากการพัฒนาและได้รับการคุ้มครองอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

3) มีระบบการจัดการทางสังคมในชุมชนที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในกระบวนการพัฒนาชุมชน

4) นำทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน มาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วยการนำทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่หลากหลายมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม เช่น 1) การพัฒนาคุณภาพคนในชุมชน (ทุนมนุษย์) ให้มีความรู้ มีสมรรถนะและมีผลิตภาพสูงสามารถปรับตัวได้ทันการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีพฤติกรรมการผลิตการออมและการบริโภคที่เหมาะสม 2) การพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทุนทางสังคมในชุมชน โดยเล็งรักษาฟื้นฟูวัฒนธรรมค่านิยมที่ดีงาม และภูมิปัญญาที่มีอยู่อย่างหลากหลาย โดยผสมผสานกับเทคโนโลยีหรือวิทยาการใหม่ๆ รวมทั้งการเสริมสร้างทุนทางสังคมในชุมชน และการหาทางลดละเลิกพฤติกรรมค่านิยมที่ไม่เหมาะสม

“จากข้อมูลดังกล่าวผู้ประเมินสรุปว่า การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนนั้นต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาชุมชนที่มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ให้ความสำคัญกับบริบทของชุมชน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อให้ชุมชนเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และการนำทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนที่มีอยู่มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสมและคงความสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยมีการวางแผนไม่ให้เกิดผลกระทบกับสังคมและชุมชนในอนาคต

2.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนและแผนชุมชน

เป็นการตัดสินใจมาร่วมกิจกรรมของประชาชนในชุมชน เพราะตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรม การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนนั้น มีผลต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชนหรือสังคม กิจกรรมในลักษณะนี้ ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมจะมีความสนใจตั้งใจ และใส่ใจในกิจกรรมพัฒนาสูงตั้งแต่การร่วมให้ข้อมูลซักถาม แสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะ และอาสาจะเสนอตัวเข้ารับผิดชอบและตัดสินใจ เพราะว่าเห็นความสำคัญของปัญหาหรือความต้องการของตนเอง และเมื่อปัญหานั้นได้รับการแก้ไขหรือลดผลกระทบ และได้รับประโยชน์จากแผนการพัฒนานั้นย่อมจะมีความผูกพัน สนใจใฝ่รู้รวมไปถึงมีความรู้สึกความเป็นเจ้าของอีกด้วย ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนนั้น มี 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้ (คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดการการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม, 2565)

2.3.1. มีส่วนร่วมในการศึกษาชุมชน เป็นขั้นตอนที่ประชาชนร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์ชุมชนของตนเองร่วมกัน เพื่อรู้จักชุมชนให้ชัดเจนอาจจะดำเนินการโดยผู้นำชุมชนร่วมกันเก็บข้อมูลหรือร่วมกันกับข้อมูลเดิมที่มีอยู่ เช่น การจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านหรือชุมชน จะเอื้อให้ประชาชนส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนได้อย่างครอบคลุมถูกต้องและชัดเจน เพราะทุกคนช่วยแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของตนการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการศึกษาชุมชนนี้เอง ที่ช่วยให้ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนถูกต้องตรงกับความจริง เพราะผู้ประสบปัญหาและมีความต้องการเป็นผู้เสนอมาเองในเวทีประชาคม

2.3.2 มีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นขั้นตอนที่ประชาชน ร่วมกันคิดและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาหรือพัฒนาต่างๆ ตามประเด็นปัญหาและความต้องการที่ระบุไว้ในขั้นตอนการศึกษาชุมชน ในขั้นตอนการวางแผนนี้ ถือว่าเป็นการร่วมกันกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และวิธีการพัฒนาด้วยตนเองว่าต้องการพัฒนาอย่างไร มีเป้าหมายอยู่ที่ไหน และใช้วิธีการอย่างไร ใครรับผิดชอบอะไร ใช้งบประมาณจากแหล่งใดบ้าง เป็นต้น นอกจากนั้นในขั้นตอนการวางแผนนี้ ชุมชนจะแยกประเภทของกิจกรรมพัฒนาออกเป็น 3 ประเภท คือ กิจกรรมที่ชุมชนสามารถทำเองได้ (ทำเอง) กิจกรรมที่ชุมชนดำเนินการร่วมกับหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานภายนอก (ทำร่วม) และกิจกรรมที่ต้องให้หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานภายนอกดำเนินการเท่านั้น (ทำให้)

2.3.3 มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน เป็นขั้นตอนที่ประชาชนจะร่วมกันดำเนินการตามความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในแผนการพัฒนาในขั้นตอนการวางแผน โดยเฉพาะกิจกรรมการพัฒนาประเภทที่ต้องทำกันเอง หรือแม้แต่กิจกรรมที่ต้องทำร่วมกับหน่วยงานภายนอก เช่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในขั้นตอนนี้ ประชาชนที่มีส่วนร่วมอาจจะไม่มากเท่ากับขั้นตอนก่อนหน้านี้ เพราะไม่มีการระดมความคิด หรือวิเคราะห์ใดๆ อีกแต่เป็นเรื่องของคนที่มีอำนาจรับผิดชอบในการดำเนินการต้องลงมือปฏิบัติหรือบริหารจัดการควบคุมดูแลให้กิจกรรมดำเนินงานไปตามกำหนดไว้

2.3.4. มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามแผนว่าเป็นไปตามที่ชุมชน (รวมทั้งตนเอง) ต้องการหรือไม่ การติดตามผลนั้นเป็นการติดตามประเมินความก้าวหน้าของกิจกรรมการพัฒนาในระยะสั้น โดยเฉพาะติดตามระหว่างการทำงานโครงการพัฒนา เพื่อคอยสนับสนุนหรือปรับแก้ไขหากเกิดปัญหาขึ้นระหว่างดำเนินการ ซึ่งคนมีส่วนร่วมก็อาจจะมีจำนวนไม่มาก เช่นเดียวกับขั้นตอนการดำเนินการเพราะจะมีเฉพาะผู้ที่อาศัยหรือรับผิดชอบเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ประชาชนโดยทั่วไปอาจจะร่วมติดตามสอดส่องดูแลด้วยก็ได้ หรืออาจจะมี การจัดประชาคมเป็นระยะระหว่างการทำงานเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสมาแสดงความคิดเห็นในลักษณะ ท้วงติง หรือเสนอแนะต่อการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อให้ผลการดำเนินงานกิจกรรมโครงการนั้นเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน และมีการประเมินผลโครงการพัฒนาภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินงานตามโครงการ โดยจัดเป็นการประชุมหรือเวทีพูดคุยกันให้ประชาชนในชุมชนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของพฤติกรรมการพัฒนา นั้น มาร่วมกันสะท้อนความคิดหรือวิพากษ์วิจารณ์ผลการดำเนินงานดังกล่าว

3. แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy) เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปในทางสายกลางที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่อันเรียบง่ายของคนไทย เป็นหลักปรัชญาในพระบรมราโชวาทของพระบรมชนกนาถในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ (รัชกาลที่ 9) โดยปรากฏครั้งแรกในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ.2517 ไว้ว่า “...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นเริ่มด้วยการสร้างพื้นฐานคือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อน ด้วยวิธีการที่ประหยัด ระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรจึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นสูงขึ้นไป การถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลวและเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์” (หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดการเกษตรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม, 2565) และพระราชดำรัสจากวารสารชัยพัฒนา ประจำเดือนสิงหาคม 2542 ความว่า “เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกต้องรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป” (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2560)

“เศรษฐกิจพอเพียง” จึงเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ส่วนคำว่า “ความพอเพียง” นั้นหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุและผล รวมถึงระบบภูมิคุ้มกัน

ในตัวที่ดีพอสมควร เป็นสิ่งจำเป็นที่ควรมีเพื่อให้พร้อมรับมือต่อผลกระทบใดๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก จึงต้องอาศัยความรู้ มีความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างมากในการที่จะนำความรู้ทางวิชาการต่างๆ มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน ซึ่งขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติควบคู่ไปด้วย (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2565) มีนักวิชาการหลายท่านได้สรุปและให้ความหมายของทฤษฎีตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ดังนี้

3.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

อมรเทพ วรเจริญ จักรวรร สุขไมตรีและวิจิตรา ศรีสอน (2565) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการพึ่งตนเองเพื่อให้เกิดความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ของคนส่วนใหญ่โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเพื่อนำมาสู่บุคคลในทุกระดับได้ตระหนักถึงแนวทางการดำรงชีวิต

ไพบุลย์ กลั่นกระต่าย กำนันตำบลโก่งธนู ลพบุรีได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมาะสมแก่การเป็นต้นแบบของการพัฒนาชุมชน เราเริ่มที่ตนเองในการปฏิบัติต่อไปสู่พื้นฐานสู่ครอบครัว ปฏิบัติทั้งครอบครัวหลายๆ ครอบครัวปฏิบัติในชุมชนก็เกิดผลที่ดีมีประสิทธิภาพให้กับชุมชน และเป็นแบบอย่างกับชุมชนอื่นๆ การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีอะไรซับซ้อน สามารถที่จะปฏิบัติได้ไม่ยาก เพียงผู้ที่ปฏิบัติใส่ใจ มีความตั้งใจและความซื่อสัตย์กับตนเองก็สามารถปฏิบัติได้

สุนทร โคตรบรรเทา วิวัฒน์ ตู้งานงค์ และสาริศา เจนเข้ว่า (2565) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับความจริง ความรู้ และความงามในการจัดการกับตนเองและการดำรงชีวิตเพื่อให้มีอยู่ มีกิน มีใช้ที่อุ้มชูตัวเองได้อย่างเพียงพอสำหรับตนเอง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข บนพื้นฐานของการมีพออยู่ พอกิน และพอใช้ของตนเป็นเบื้องต้น โดยสามารถตั้งตัวให้มีความพออยู่ พอกิน และพอใช้ ไม่มุ่งสร้างความเจริญและยกระดับเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เมื่อทำมาหากินและมีฐานะที่พึ่งตนเองได้แล้ว ย่อมสร้างความเจริญก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจระดับสูงขึ้นไปได้ในอนาคต

“จากข้อมูลดังกล่าวผู้ประเมินสรุปว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการสร้างความเข้มแข็งด้วยการพึ่งพาตนเอง บนพื้นฐานของความพอประมาณและความเหมาะสมกับความสามารถของตนเองอย่างมีความรู้ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รอบคอบ คำนึงถึงผลกระทบรอบด้าน เพื่อให้เกิดความพออยู่พอกินของบุคคล ครอบครัว และมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น อันเป็นการยกฐานะความเป็นอยู่ให้กับครอบครัว ชุมชน สังคม ซึ่งส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในระดับที่สูงขึ้นต่อไป”

3.2 องค์ประกอบหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่มา ของนิยาม “3 ห่วง 2 เงื่อนไข” ซึ่งขาดข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้ กล่าวคือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต้องมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ หรือที่เรียกว่า 3 ห่วง ดังนี้ (แพทย์เกษร, 2560)

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงามคิดถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ้วนถี่ โดยคำนึงถึง ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจาก การกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3. ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่โดยมีเงื่อนไขสำคัญเพื่อให้เกิดความพอเพียงด้วยการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ และปัญญาบริหารจัดการการใช้ชีวิต

โดยใช้หลักวิชาความรู้และคุณธรรมเป็นแนวทางพื้นฐาน การตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต้องใช้เงื่อนไขที่ต้องพิจารณาควบคู่กันไป 2 เงื่อนไขด้วยกัน ได้แก่

1.) เงื่อนไขความรู้ คือ หลักวิชา อาศัยความรู้รอบรู้รอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

2.) เงื่อนไขคุณธรรม คือ การเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจ ของคนในชาติให้มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้รัก สามัคคี ไม่โลภ ไม่ตระหนี่และรู้จักแบ่งปันให้

องค์ประกอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตการประกอบอาชีพ การพัฒนา หรือนำไปใช้ในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ซึ่งสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้อธิบายระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในระดับที่แตกต่างกัน ไว้ 4 ระดับดังนี้ (หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดการการเกษตร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม, 2565)

1. ระดับบุคคลและครอบครัว มุ่งเน้นให้บุคคลและครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทั้งทางกายและทางใจ พึ่งพาตนเองได้อย่างเต็มความสามารถ ไม่ทะเยอทะยานทำอะไรที่เกินขีดความสามารถของตัวเอง ดำเนินชีวิตโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นรวมทั้งใฝ่เรียนรู้และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อความมั่นคงในอนาคต และเป็นที่พึ่งให้กับผู้อื่นได้ในที่สุด เช่น หาปัจจัยสี่มาเลี้ยงตนเองและครอบครัวจากการประกอบสัมมาชีพ รู้ข้อมูลรายรับรายจ่าย ประหยัดแต่ไม่ตระหนี่ ลดละเลิกอบายมุข สอนให้เด็กรู้จักคุณค่า รู้จักใช้และรู้จักออมเงินและสิ่งของเครื่องใช้ ดูแลรักษาสุขภาพ มีการแบ่งปันภายในครอบครัว ชุมชน และสังคมรอบข้าง ตระหนักและมีส่วนในการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีอย่างพึงมีและการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

2. ระดับชุมชน คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนบนหลักของความรู้รักสามัคคี สร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันในชุมชนและนอกชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การรวมกลุ่มอาชีพ องค์การการเงินสวัสดิการชุมชน การช่วยดูแลรักษาความสงบ ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนมาสร้างประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งและมีความเป็นอยู่ที่พอเพียง

3. ระดับภาคธุรกิจเอกชน เริ่มจากความมุ่งมั่นในการดำเนินธุรกิจที่หวังผลประโยชน์ หรือกำไรในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น แสวงหาผลตอบแทนบนพื้นฐานของการแบ่งปันมุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรมทั้งลูกค้า คู่ค้า ผู้ถือหุ้นและพนักงาน ด้านการขยายธุรกิจต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปรวมทั้งต้องมีความรู้และเข้าใจธุรกิจของตนเอง รู้จักลูกค้า ศึกษาคู่แข่ง และเรียนรู้การตลาดอย่างถ่องแท้ ผลิดในสิ่งที่ถนัดและทำตามกำลัง สร้างเอกลักษณ์ที่แตกต่างและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง มีการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น มีความซื่อสัตย์รับผิดชอบต่อสังคม และป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต้องสร้างเสริมความรู้และจิตสวัสดิการให้แก่พนักงานอย่างเหมาะสม

4. ระดับประเทศ เป็นการบริหารจัดการของภาครัฐโดยเริ่มจากการวางรากฐานให้ประชาชนส่วนใหญ่อยู่อย่างพอมีพอกินและพึ่งตนเองได้ มีความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีการรวมกลุ่มของชุมชนหลายๆ แห่งเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สืบทอดภูมิปัญญาและร่วมกันพัฒนาตาม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างรู้รักสามัคคี เสริมสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชนให้เกิดเป็นสังคมแห่งความพอเพียงในที่สุด

“จากข้อมูลดังกล่าวผู้ประเมินสรุปว่า องค์ประกอบที่สำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ วิจารณ์ญาณของบุคคลผู้นำไปใช้ หากผู้นำไปใช้มีความรู้ความเข้าใจในหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี และมีการตัดสินใจบนเงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขหลักวิชาความรู้ จะนำไปสู่แนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและย่อมส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลนั้นเกิดความสมดุลและพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง รวมทั้งเป็นที่พึงให้ผู้อื่นในครอบครัวได้ในที่สุด เมื่อแต่ละครอบครัวเกิดความเข้มแข็งแล้วนั้น ย่อมส่งผลต่อการรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนบนหลักของความรู้รักสามัคคี ซึ่งเป็นฐานให้เกิดการเสริมสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชน ส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาความคิดและจิตใจให้ตระหนักถึงส่วนรวม ก่อให้เกิดเป็นสังคมแห่งความแบ่งปันและพอเพียง เป็นสังคมซึ่งมีความยั่งยืนในที่สุด”

4. แนวทางการเรียนรู้ศาสตร์พระราชชาติโดยมิติ “ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ”

หนึ่งในหลักการที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานเพื่อการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆของประเทศ ที่ถือเป็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชชาติ คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” โดยมีความเป็นมาและสาระสำคัญ ดังนี้ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นยุทธศาสตร์พระราชทานให้แก่หน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นที่ได้รับการยอมรับในการเผยแพร่และเป็นที่เข้าใจกัน คือ เป็นกรณีที่พระองค์ได้พระราชทานให้แก่หน่วยงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการยึดถือปฏิบัติในการดำเนินงาน แต่ยุทธศาสตร์นี้เป็นที่ทราบกันว่าเป็นพระอัจฉริยภาพที่พระองค์ได้ทรงปฏิบัติเป็นแบบอย่างให้แก่เหล่าข้าราชการได้เปี่ยมพระยุคลบาท ได้ประจักษ์ถึงผลสัมฤทธิ์แห่งยุทธศาสตร์นี้มาเป็นเวลานานแล้ว โดยจะเห็นได้จากพระราชกรณียกิจในการทรงงานต่างๆ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไป

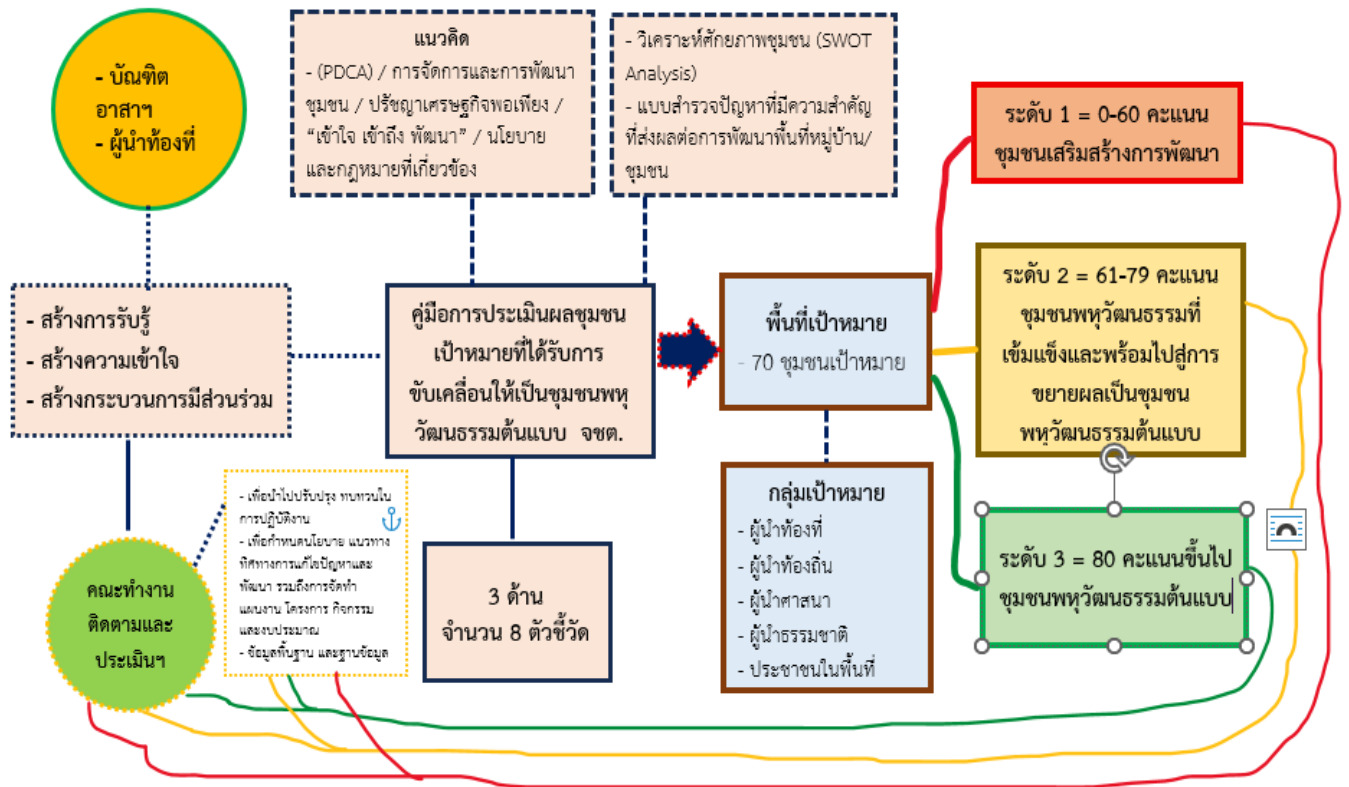
จากพระราชกรณียกิจในการที่จะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงแก้ปัญหาในสถานที่ต่างๆ พระองค์จะทรงศึกษาเพื่อทรงทราบข้อมูลก่อน เมื่อได้ข้อมูลพอสมควรก็จะเสด็จพระราชดำเนินเข้าสู่พื้นที่ โดยจะเห็นว่าการทรงงานของพระองค์ในพื้นที่นั้น ในพระหัตถ์จะมีแผนที่ ดินสอ เพื่อทรงเปรียบเทียบในพื้นที่จริง หากไม่ถูกต้องจะทรงแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลหรือเป็นการกำหนดจุดพิกัดต่างๆ ไว้ใช้ประโยชน์ ที่สำคัญทรงใช้กล้องถ่ายรูป บันทึกภาพในสถานที่จริงและอาจทรงใช้กล้องส่องทางไกลร่วมด้วย ตลอดจนการที่พระองค์ทรงสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากข้าราชการที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะจะทรงสอบถามจากประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อนำไปประกอบพระราชวินิจฉัยในการแก้ไขปัญหา การเข้าไปทรงงานในพื้นที่จึงเป็นกรณีที่พระองค์ทรงเก็บข้อมูล ทั้งทางด้านกายภาพและข้อมูลทางด้านสังคม ในอีกทางหนึ่งก็จะเป็นการสร้าง ความเข้าใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของฝ่ายราชการ ผู้ปฏิบัติการ รวมถึงทรงสอบถามข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการแก้ไขปัญหา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าทรงดำเนินการเพื่อการ “เข้าใจ” และ ขณะเดียวกันก็เป็นการ “เข้าถึง” ด้วย และหลังจากนั้น จึงเป็นการเข้าแก้ไขปัญหาตามที่พระองค์ได้ทรงกำหนดแนวทาง คือ การ “พัฒนา” ดังตัวอย่างที่มีอยู่อย่างมากมาย สรุปได้ดังนี้

เข้าใจ : ทำอะไรต้องเข้าใจปัญหา เข้าใจหนทางแก้ไข เข้าใจกระบวนการจัดการ และปรับความเข้าใจระหว่างผู้ให้ ผู้รับเสียก่อน ให้เข้าใจซึ่งกันและกัน

เข้าถึง : เมื่อเข้าใจระหว่างกันทุกประการครบถ้วนแล้ว ต้องเข้าถึงการกระทำ สร้างความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เข้าถึงเครื่องมือเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ และความสามัคคีร่วมจิตร่วมใจของผู้ปฏิบัติ ร่วมมือร่วมไม้กันทำงาน

พัฒนา : เมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกันแล้ว เข้าถึงกันแล้ว การพัฒนางานก็จะดำเนินการไปอย่างยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบที่ติดลบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการเมือง หากแต่นำไปสู่ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน

5. กรอบแนวคิดการประเมิน

แนวทางการประเมินผล

ขอบเขตการดำเนินการ

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา : นโยบาย ระเบียบ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และเอกสารที่เกี่ยวข้อง อาทิ แผน 3 ระดับ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 -2580) ด้านความมั่นคง, แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ประเด็นความมั่นคง, นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570) พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553, แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน), แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย (พ.ศ. 2566 - 2570), นโยบายที่สำคัญ และแผนปฏิบัติการราชการรายปี (พ.ศ. 2568) ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง : ผู้นำของพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย อาทิ ผู้นำท้องที่, ผู้นำท้องถิ่น, ผู้นำศาสนา, ผู้นำธรรมชาติ และตัวแทนของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย เป็นต้น
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ : หมู่บ้าน หรือ ชุมชน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส) และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (จะนะ เทพา นาหวี สะบ้าย้อย) โดยการผ่านการพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้าน หรือ ชุมชน จากหน่วยงานด้านความมั่นคง (กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า) และหน่วยงานส่วนราชการในด้านการพัฒนา (ศอ.บต.) ให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย จำนวน 70 หมู่บ้าน/ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
4. ขอบเขตด้านเวลา : ตุลาคม พ.ศ. 2567 ถึง กันยายน พ.ศ. 2568

การเก็บเก็บข้อมูล

1. เกณฑ์การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - ผู้นำท้องที่, ผู้นำท้องถิ่น, ผู้นำศาสนา, ผู้นำธรรมชาติ และตัวแทนของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส) และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (จะนะ เทพา นาหวี สะบ้าย้อย) โดยการผ่านการพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชน จากหน่วยงานด้านความมั่นคง (กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า) และหน่วยงานส่วนราชการในด้านการพัฒนา (ศอ.บต.) ให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย จำนวน 70 หมู่บ้าน/ชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
2. เครื่องมือที่ใช้การประเมิน (ดำเนินการประเมินผลเชิงคุณภาพ)
  - การสำรวจข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์พูดคุยกับประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย
  - การประเมินผลตามแบบฟอร์มการประเมินตามคู่มือการประเมิน เช่น 1) การประเมินตัวชี้วัด จำนวน 8 ตัวชี้วัด และ 2) การวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (Swot Analysis) อาทิ ด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่, ด้านการท่องเที่ยว, ด้านวัฒนธรรมพื้นที่ที่จะสร้างมูลค่า
  - ข้อมูลต่างๆ จะถูกจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลใน (Platform Database ของบัณฑิตอาสาฯ)

3. เครื่องมือที่ใช้การประเมิน (ดำเนินการประเมินผลเชิงปริมาณ)

- การเก็บข้อมูลผ่านระบบ Google form เช่น 1) การสำรวจวัดความรู้ ความเข้าใจของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม และ 2) ปัญหาที่มีความสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. อาทิ มิติความมั่นคง, มิติด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต, ด้านสังคม, ด้านการศึกษา, การขับเคลื่อนงานและการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน, ผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมของพื้นที่ จชต. โดยบัณฑิตเป็นผู้จัดเก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ชุมชนเป้าหมาย

- ข้อมูลต่างๆ จะถูกจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลใน (Platform Database ของบัณฑิตอาสาฯ)

การรวบรวมและประมวลผล

1. เกณฑ์การประเมินผลชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 แบ่งออกเป็น 3 ระดับ (จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด คำนำน้หนักรวม 100) ดังนี้

$$\text{สูตรการคำนวณ} = \frac{(\text{คะแนนที่ได้} \times \text{ค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดนั้น})}{100} = \text{คะแนนที่ได้ของตัวชี้วัดนั้น}$$

$$\text{ตัวอย่างตัวชี้วัดที่ 2} = \frac{(\text{คะแนนที่ได้ } 80 \times \text{ค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดนั้น } 10)}{100} = 8 \text{ คะแนน}$$

ดังนั้น ในการคิดคะแนนรวมจะต้องรวมคะแนนที่คำนวณของทั้งหมด 8 ตัวชี้วัด มารวมกันจึงจะได้คะแนนที่ได้ ทั้งนี้ โดยสรุปเกณฑ์การคะแนน ค่าหนัก และค่าคะแนน ซึ่งแทนค่าออกมาดังนี้

ด้าน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การให้คะแนน					ค่าน้ำหนัก	คะแนน
		1 (1 = 20 คะแนน)	2 (2 = 40 คะแนน)	3 (3 = 60 คะแนน)	4 (4 = 80 คะแนน)	5 (5 = 100 คะแนน)		
1 (40)	1	1	2	3	4	5	5	5
	2	2	4	6	8	10	10	10
	3	3	6	9	12	15	15	15
	4	2	4	6	8	10	10	10
2 (45)	5	4	8	12	16	20	20	20
	6	3	6	9	12	15	15	15
	7	2	4	6	8	10	10	10
3 (15)	8	3	6	9	12	15	15	15
รวม 3 ด้าน จำนวน 8 ตัวชี้วัด							100	100

ทั้งนี้ เมื่อรู้ผลคะแนนที่ได้ก็จะสามารถจำแนกระดับของหมู่บ้าน/ชุมชน ดังนี้

ระดับ 1 = ชุมชนเสริมสร้างการพัฒนา 0 - 60 คะแนน

ระดับ 2 = ชุมชนพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพร้อมไปสู่การขยายผลเป็นชุมชน
พหุวัฒนธรรมต้นแบบ 61 - 79 คะแนน

ระดับ 3 = ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ 80 คะแนนขึ้นไป

2. การสำรวจวัดความรู้ ความเข้าใจของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม และการเก็บข้อมูลปัญหาที่มีความสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย โดยมีวิธีคิดและคำนวณ ดังนี้

2.1 จำนวนประชาชน 3 จชต. และ 4 อำเภอของ จ.สงขลา จากฐานข้อมูลสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ในปี 66-67 ได้แก่ จ.นราธิวาส 823,996 คน, จ.ปัตตานี 740,904 คน, จ.ยะลา 552,974 คน, อำเภอจะนะ 108,754 คน, อำเภอนาทวี 69,103 คน, อำเภอเทพา 78,943 คน, และอำเภอสะบ้าย้อย 81,213 คน รวมทั้งสิ้น 2,455,887 คน และมีจำนวน 1,976 หมู่บ้าน

2.2 ต่อจากข้อ 2.1 จำนวน 2,455,887 คน ÷ จำนวน 1,976 หมู่บ้าน = 1,242 เป็นค่าเฉลี่ยของขนาดประชากร/หมู่บ้าน แต่ผู้ประเมินจะทำการเก็บข้อมูลเบื้องต้น ขนาดประชากร 1,300 ขนาดตัวอย่าง 297 เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ผล จึงเก็บข้อมูลตัวอย่าง จำนวน 297 คน ต่อ จำนวน 1 หมู่บ้าน

2.5 สูตรการคำนวณและขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรเช่นเดียวกันและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรเท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5 % และระดับความเชื่อมั่น 95 % สามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับประชากรที่มีขนาดเล็กได้ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป

ขนาดประชากร	ขนาดตัวอย่าง
1,200	291
1,300	*297
1,400	302

สูตรการคำนวณ

$$n = \frac{\chi^2 Np(1-p)}{e^2(N-1) + \chi^2 p(1-p)}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

χ^2 = ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($\chi^2=3.841$)

p = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (ถ้าไม่ทราบให้กำหนด p = 0.5)

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{3.841 \times 1,300 \times 0.5 \times 0.5}{(0.05)^2 \times (2,000 - 1) + 3.841 \times 0.5 \times 0.5}$$

$$n = 297 \text{ หน่วย}$$

แนวทางและกระบวนการขั้นตอนการประเมินผล

การประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้กำหนดแนวทางและกระบวนการขั้นตอนการประเมินผล โดยมีรายละเอียดออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการและการจัดทำคู่มือการประเมินผลฯ

1) การเรียบเรียงเนื้อหา ศึกษาวิเคราะห์ และกำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์ เครื่องมือ วิธีการ ตัวชี้วัด และขั้นตอนการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของชุมชนเป้าหมาย จากแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2) การแต่งตั้งคณะที่ปรึกษา และคณะทำงานติดตามและประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบฯ เพื่อกำหนดกรอบแนวทางการประเมิน รวมถึงประชุมหารือการจัดทำคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ขั้นตอนที่ 2 ประชุมสร้างการรับรู้ และความเข้าใจ

1) ประชุมสร้างการรับรู้ และความเข้าใจ “คู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568” ให้แก่ บัณฑิตอาสาฯ, ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้ศาสนา ผู้ธรรมชาติ และผู้แทนของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย รวมถึงเรื่องการประเมินและเก็บข้อมูล (Platform Database + คู่มือการประเมินฯ) จำนวน 70 หมู่บ้าน/ชุมชน

2) ประชุมชี้แจงแนวทางเก็บข้อมูล ในการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568” ให้แก่ บัณฑิตอาสาฯ รวมถึงเรื่องการประเมินและเก็บข้อมูล (Platform Database + คู่มือการประเมินฯ) จำนวน 70 หมู่บ้าน/ชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บข้อมูล และรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลการประเมิน การประเมินโดยใช้แบบฟอร์มการประเมินชุมชนฯ เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ อาทิ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้ศาสนา ผู้ธรรมชาติ และผู้แทนของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ ชุมชนเป้าหมาย 70 ชุมชน ผ่าน Platform “แพลตฟอร์ม” ในการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบฯ เพื่อจัดเก็บ รวบรวมข้อมูล ฐานข้อมูล (Database) นำไปสู่การวิเคราะห์และประมวลผล อาทิ

- 1) ข้อมูล 3 ด้าน 8 ตัวชี้วัด
- 2) การวิเคราะห์ศักยภาพหมู่บ้าน/ ชุมชน (Swot Analysis)
- 3) การสำรวจวัดความรู้ ความเข้าใจของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม
- 4) แบบสำรวจปัญหาที่มีความสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 การคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีผลการประเมินชุมชนต้นแบบพหุวัฒนธรรม

□ การประชุมและสัมภาษณ์บัณฑิตอาสาของหมู่บ้าน/ชุมชน (ประเมินจากข้อมูลผลงาน) บัณฑิตอาสา ซึ่ง ถือว่าเป็นตัวแทนหมู่บ้าน/ชุมชน นำเสนอข้อมูลผลงานต่อคณะทำงานติดตามและประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้เกณฑ์การผ่านการประเมินตามที่กำหนดในคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

□ การลงพื้นที่ติดตามประเมินผลงานตามคู่มือฯ หลักเกณฑ์การประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสุ่มลงพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ได้รับการประเมินผลว่าเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ เพื่อตรวจสอบข้อมูล-ข้อเท็จจริงของเอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์คู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการประเมิน

1) เลขานุการคณะทำงานติดตามและประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวบรวมคะแนนจากคณะทำงานฯ โดยใช้เกณฑ์การผ่านการประเมินตามที่กำหนดในคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และสรุปผลคะแนน ซึ่งจะนำคะแนนจากการประเมินมาจัดลำดับ ดังนี้

ระดับ 1 = ชุมชนเสริมสร้างการพัฒนา 0 - 60 คะแนน

ระดับ 2 = ชุมชนพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพร้อมไปสู่การขยายผลเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ 61 - 79 คะแนน

ระดับ 3 = ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ 80 คะแนนขึ้นไป เพื่อที่จะสรุปและจัดทำรายงานผลการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

2) จัดทำเล่มรายงานสรุปผลการประเมินชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชน
พหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

สิ่งที่คาดว่าจะได้รับจากการวิเคราะห์และการประเมิน

1. ข้อมูลพื้นฐาน -ปัญหาและอุปสรรคของหมู่บ้าน/ชุมชน
2. แนวทางการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ชุมชน
3. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน
4. จุดเด่น – จุดด้อย - โอกาส - อุปสรรคของหมู่บ้าน/ชุมชน
5. การสะท้อนข้อมูล-ข้อเท็จจริงผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน
6. ทราบถึงการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้านแต่ละระดับ ดังนี้ ระดับ 1 = ชุมชนเสริมสร้างการพัฒนา, ระดับ 2 = ชุมชนพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและพร้อมไปสู่การขยายผลเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ และ ระดับ 3 = ชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบ ซึ่งทั้ง 3 ระดับ ควรจะมีแนวทางการแก้ไขปัญหา พัฒนา และส่งเสริมอะไร อย่างไร รวมถึงบูรณาการกับส่วนราชการในการจัดทำโครงการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของประชาชนและบริบทของพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนอย่างแท้จริง

การสรุปผลการประเมิน

- ผลการประเมินจะถูกจัดระดับตามเกณฑ์ และนำไปใช้ในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ต่อไป

คำอธิบาย และหลักฐานประกอบการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ด้าน	ตัวชี้วัด	คำอธิบาย	ค่าน้ำหนัก	หลักฐานการพิจารณา/เกณฑ์การให้คะแนน
1. ศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน	1. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการจัดทำฐานข้อมูล การจัดเก็บ วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลต่างๆ	หมู่บ้าน/ชุมชนมีการจัดทำฐานข้อมูล วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลต่างๆ เป็นฐานข้อมูลสำคัญเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนของตนเอง	5	- มีข้อมูลที่บ่งบอกตามคำอธิบาย เช่น มีข้อมูลที่เป็นฐานข้อมูลฯ หรือ แผนหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นต้น - (เกณฑ์การให้คะแนน 1-4 จากการสัมภาษณ์ และคะแนน 5 คือมีหลักฐานประกอบ)
	2. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม เช่น การประชุมหรือประชุมประชาคม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน	หมู่บ้าน/ชุมชนมีการเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม เช่น การประชุมหรือประชุมประชาคม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน	10	- มีข้อมูลที่บ่งบอกว่ามีการประชุมหรือประชุมประชาคม - (เกณฑ์การให้คะแนน 1-5 จากหลักฐานและจำนวนครั้ง)
	3. หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมส่งเสริมทางความเชื่อ ค่านิยม อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณีตามหลักการทางศาสนาที่ถูกต้อง หรือมีกิจกรรมส่งเสริมการรณรงค์ต่อต้านปัญหาภัย	หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมส่งเสริมทางความเชื่อ ค่านิยม อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณีตามหลักการทางศาสนาที่ถูกต้องหรือมีการกิจกรรมส่งเสริมการรณรงค์ต่อต้านปัญหาภัยแทรกซ้อนเพื่อให้เกิดความสงบสุขในพื้นที่ชุมชน (เช่น การส่งเสริมทางความคิด ความเชื่อ ความศรัทธาตามหลักศาสนาที่ถูกต้อง, การส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณี อัตลักษณ์สอดคล้องกับบริบทของ	15	- มีข้อมูลและภาพประกอบที่บ่งบอกว่ามีกิจกรรมตามคำอธิบาย - (เกณฑ์การให้คะแนน 1-5 จากหลักฐานและจำนวนกิจกรรม)

ด้าน	ตัวชี้วัด	คำอธิบาย	ค่าน้ำหนัก	หลักฐานการพิจารณา/เกณฑ์การให้คะแนน
	แทรกซ้อนเพื่อให้เกิดความสงบสุขในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน	ประชาชนในพื้นที่, การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของการอยู่กันในสังคมพหุวัฒนธรรม, การต่อต้านไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด, การไม่ส่งเสริมการใช้ความรุนแรงในพื้นที่, การไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขต่างๆ, การสร้างความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นต้น ฯลฯ)		
	4. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน	หมู่บ้าน/ชุมชนมีประสานงานและบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการขับเคลื่อนงานแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน	10	- มีข้อมูลและภาพประกอบที่บ่งบอกว่ามีประสานงานและบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐฯ - (เกณฑ์การให้คะแนน 1-5 จากหลักฐานและจำนวนหน่วยงาน)
2. การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม	5. หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมการส่งเสริมพหุวัฒนธรรม	หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมการส่งเสริมพหุวัฒนธรรม ได้แก่ 1. มีกิจกรรมตามหลักศาสนา ความเชื่อ ค่านิยม ความศรัทธา และอัตลักษณ์ ตามหลักการทางศาสนาที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดความสงบสุข เช่น การสร้างพื้นที่กลางเพื่อทำกิจกรรมตามหลักความเชื่อ ค่านิยม ความศรัทธา อัตลักษณ์ตามหลักการทางศาสนาที่ถูกต้อง เป็นต้น 2. มีกิจกรรมการส่งเสริมพหุวัฒนธรรม เช่น การส่งเสริมพหุวัฒนธรรม อัตลักษณ์ วัฒนธรรม และประเพณี เช่น การสร้าง	20	- มีข้อมูลและภาพประกอบที่บ่งบอกว่ามีกิจกรรมตามคำอธิบาย - (เกณฑ์การให้คะแนน 1-5 จากหลักฐานและจำนวนกิจกรรม)

ด้าน	ตัวชี้วัด	คำอธิบาย	ค่าน้ำหนัก	หลักฐานการพิจารณา/เกณฑ์การให้คะแนน
		พื้นที่กลางเพื่อทำกิจกรรมทางอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และประเพณีของพื้นที่ เป็นต้น * พหุวัฒนธรรม (Multicultural) หมายถึง ประชาชนทุกเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีอยู่ร่วมกันอย่างสันติ โดยยอมรับถึงความหลากหลาย ความแตกต่าง ไม่แบ่งแยก ไม่เบียดเบียน มีความเคารพ สิทธิเสรีภาพ ซึ่งกันและกัน รวมถึงมีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือกัน พึ่งพาอาศัยกัน และสามารถอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างสันติสุข		
	6. หมู่บ้าน/ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ มีการเคารพการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และยอมรับความแตกต่างบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม	หมู่บ้าน/ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีการเคารพการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อที่จะได้ทราบถึงความคิด ความเข้าใจ ทศนคติของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนในเรื่องสังคมพหุวัฒนธรรม (โดยมีการวัดความรู้ ความเข้าใจฯ จากแบบทดสอบความรู้ผ่านระบบ Google form โดยมีเนื้อหารายละเอียด จำนวน 10 ข้อๆ ละ 10 คะแนน รวม 100 คะแนน เอกสารตามภาคผนวก)	15	- ผลการประเมินความรู้ ความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ประมวลผลผ่านระบบ Google form - มีภาพประกอบที่บ่งบอกว่ามีการเก็บข้อมูล - (เกณฑ์การให้คะแนน 1-5 ตามเกณฑ์การให้คะแนน)
	7. หมู่บ้าน/ชุมชนมีบุคลากรทางวัฒนธรรมที่สามารถถ่ายทอดและนำเสนอข้อมูลของหมู่บ้าน/ชุมชน	หมู่บ้าน/ชุมชนมีบุคลากรทางวัฒนธรรมที่สามารถถ่ายทอดและนำเสนอข้อมูลของชุมชนได้ เพื่อเป็นตัวแทนชุมชนที่สามารถถ่ายทอดข้อมูล บริบท และอัตลักษณ์เฉพาะที่ของพื้นที่ชุมชนของตน รวมถึงเป็นผู้ประสานหรือโซ่ข้อกลางในการทำงานร่วมกับหน่วยงาน/ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้ (ซึ่งเป็นข้อมูลที่บันทึกติดต่ออาสา	10	- มีข้อมูลและภาพประกอบที่บ่งบอกว่ามีบุคลากรทางวัฒนธรรมที่สามารถถ่ายทอดและนำเสนอข้อมูลของหมู่บ้าน/ชุมชน อาทิ ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง เบอร์โทรศัพท์ถ่าย เป็นต้น

ด้าน	ตัวชี้วัด	คำอธิบาย	ค่าน้ำหนัก	หลักฐานการพิจารณา/เกณฑ์การให้คะแนน
		ฯ ได้เข้าไปเสาะหา สอบถาม พิจารณาคัดเลือกบุคคลดังกล่าว โดยคณะกรรมการได้สอบถามผ่านบันทึกอาสาฯ ผู้เก็บข้อมูล)		- (เกณฑ์การให้คะแนน 1-5 จากหลักฐานและจำนวนคน)
3. การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน/ชุมชน	8. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างมูลค่าทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น	หมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างมูลค่าทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น (Soft Power) อาทิ ได้แก่ เฟสติวล, ท่องเที่ยว, อาหาร, ศิลปะ, การออกแบบ, กีฬา, ดนตรี, หนังสือ, ภาพยนตร์, แฟชั่น, เกม และอื่นๆ ตามอัตลักษณ์และบริบทของพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน	15	- มีข้อมูลและภาพประกอบที่บ่งบอกว่าหมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างมูลค่าทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น - (เกณฑ์การให้คะแนน 1 กับ 4 จากการสัมภาษณ์ และคะแนน 5 คือมีหลักฐานประกอบ)

**หมายเหตุ : 1 การให้คะแนนและการตัดสินของคณะกรรมการฯ (คณะทำงานและติดตามฯ) ถือเป็นขั้นสุดท้าย

2 ทั้งนี้รายละเอียดคู่มือฯ สามารถการแก้ไขหรือปรับปรุงได้ แต่ไม่ให้เกิดการกระทบต่อการประเมินผลของตัวชี้วัดดังกล่าว

แบบฟอร์มการประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ด้าน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การให้คะแนน					คะแนนที่ได้
		1 (1 = 20 คะแนน)	2 (2 = 40 คะแนน)	3 (3 = 60 คะแนน)	4 (4 = 80 คะแนน)	5 (5 = 100 คะแนน)	
1. ศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน	1. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการจัดทำฐานข้อมูล การจัดเก็บ วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลต่างๆ	- มีการสำรวจ	- มีการสำรวจ - มีการประชุมหารือร่วมกัน	- มีการสำรวจ - มีการประชุมหารือร่วมกัน - มีการจัดเก็บข้อมูล	- มีการสำรวจ - มีการประชุมหารือร่วมกัน - มีการจัดเก็บข้อมูล - มีการวิเคราะห์ประมวลผล	- มีการสำรวจ - มีการประชุมหารือร่วมกัน - มีการจัดเก็บข้อมูล - มีการวิเคราะห์ประมวลผล - มีหลักฐานการจัดทำและรวบรวมข้อมูล	
	2. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม เช่น การประชุมหรือประชุมประชาคม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน	- มีการจัดประชุม/ประชุมประชาคมอย่างน้อย 1 ครั้ง	- มีการจัดประชุม/ประชุมประชาคม 2 ครั้ง	- มีการจัดประชุม/ประชุมประชาคม 3 ครั้ง	- มีการจัดประชุม/ประชุมประชาคม 4 ครั้ง	- มีการจัดประชุม/ประชุมประชาคม 5 ครั้งขึ้นไป	
	3. หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมส่งเสริมทางความเชื่อ ค่านิยม อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณีตามหลักการทางศาสนาที่ถูกต้อง หรือมีกิจกรรม	จำนวน 1 กิจกรรม	จำนวน 2 กิจกรรม	จำนวน 3 กิจกรรม	จำนวน 4 กิจกรรม	จำนวน 5 กิจกรรมขึ้นไป	

ด้าน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การให้คะแนน					คะแนนที่ได้
		1 (1 = 20 คะแนน)	2 (2 = 40 คะแนน)	3 (3 = 60 คะแนน)	4 (4 = 80 คะแนน)	5 (5 = 100 คะแนน)	
	ส่งเสริมการรณรงค์ต่อต้านปัญหาภัย แทรกซ้อนเพื่อให้เกิดความสงบสุขใน พื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน						
	4. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการบูรณาการ การทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา หมู่บ้าน/ชุมชน	จำนวน 1 หน่วยงาน	จำนวน 2 หน่วยงาน	จำนวน 3 หน่วยงาน	จำนวน 4 หน่วยงาน	จำนวน 5 หน่วยงานขึ้นไป	
2. การส่งเสริม การ อยู่ร่วมกันในสังคม พหุวัฒนธรรม	5. หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมการ ส่งเสริมพหุวัฒนธรรม	จำนวน 1 กิจกรรม	จำนวน 2 กิจกรรม	จำนวน 3 กิจกรรม	จำนวน 4 กิจกรรม	จำนวน 5 กิจกรรมขึ้นไป	
	6. หมู่บ้าน/ชุมชนมีความรู้ ความ เข้าใจ มีการเคารพการอยู่ร่วมกันใน สังคมพหุวัฒนธรรม และยอมรับ ความแตกต่างบนความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม	ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ไม่ น้อยกว่าร้อยละ 50	ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ไม่น้อย กว่าร้อยละ 51-55	ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ไม่ น้อยกว่าร้อยละ 56-60	ประชาชนมี ความรู้ ความ เข้าใจ ไม่น้อย กว่าร้อยละ 61- 65	ประชาชนมี ความรู้ ความ เข้าใจ ร้อยละ 65 ขึ้นไป	

ด้าน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การให้คะแนน					คะแนนที่ได้
		1 (1 = 20 คะแนน)	2 (2 = 40 คะแนน)	3 (3 = 60 คะแนน)	4 (4 = 80 คะแนน)	5 (5 = 100 คะแนน)	
	7. หมู่บ้าน/ชุมชนมีบุคลากรทางวัฒนธรรมที่สามารถถ่ายทอดและนำเสนอข้อมูลของหมู่บ้าน/ชุมชน	จำนวน 1 คน	จำนวน 2 คน	จำนวน 3 คน	จำนวน 4 คน	จำนวน 5 คนขึ้นไป	
3. การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน/ชุมชน	8. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างมูลค่าทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น	- มีการสำรวจ	- มีการสำรวจ - มีการสอบถามประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน	- มีการสำรวจ - มีการสอบถามประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน - มีการประชุมหารือร่วมกัน	- มีการสำรวจ - มีการสอบถามประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน - มีการประชุมหารือร่วมกัน - มีการจัดเก็บข้อมูล	- มีการสำรวจ - มีสอบถามประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน - มีการประชุมหารือร่วมกัน - มีการจัดเก็บข้อมูล - มีการจัดทำข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับหมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างมูลค่าทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น	

**หมายเหตุ : 1 การให้คะแนนและการตัดสินของคณะกรรมการฯ (คณะทำงานและติดตามฯ) ถือเป็นขั้นสุดท้าย

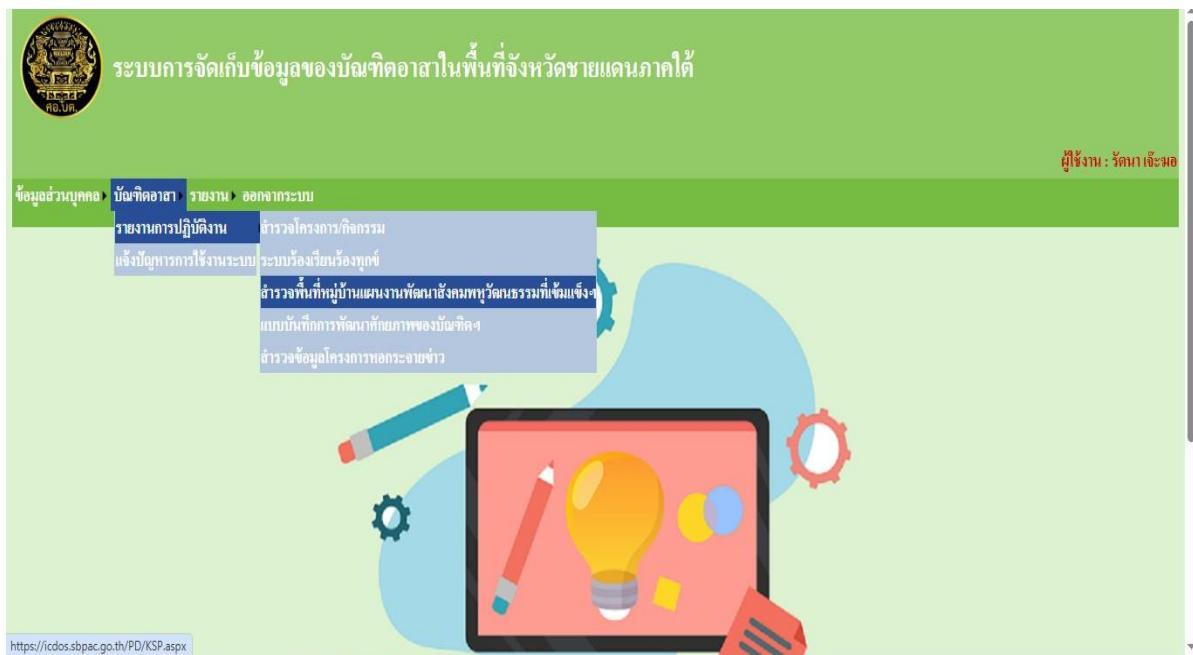
2 ทั้งนี้รายละเอียดคู่มือฯ สามารถการแก้ไขหรือปรับปรุงได้ แต่ไม่ให้เกิดกระทบต่อการประเมินผลของตัวชี้วัดดังกล่าว

ภาคผนวก

ระบบ Platform การจัดเก็บและจัดทำข้อมูลประเมินผลชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบฯ

ภาพประกอบการเก็บข้อมูลตัวชี้วัด 8 ข้อ ผ่านระบบ Platform ของบัณฑิตอาสาฯ

		ฝึก และการวางแผนคดีด้านปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดความสงบสุขในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน							
4		4. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน	○ จำนวน 1 หน่วย งาน/ปี	○ จำนวน 2 หน่วย งาน/ปี	○ จำนวน 3 หน่วย งาน/ปี	○ จำนวน 4 หน่วย งาน/ปี	○ จำนวน 5 หน่วยงาน/ปี	0	
5	2. การส่งเสริมการ อยู่ร่วมกันใน สังคมพหุ วัฒนธรรม	5. หมู่บ้าน/ชุมชนมีกิจกรรมการส่งเสริมการอยู่ ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม	○ จำนวน 1 กิจกรรม/ ปี	○ จำนวน 2 กิจกรรม/ ปี	○ จำนวน 3 กิจกรรม/ ปี	○ จำนวน 4 กิจกรรม/ ปี	○ จำนวน 5 กิจกรรม/ปี	0	
6		6. หมู่บ้าน/ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีการ เคารพการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และ ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม	○ ประชาชนในชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50	○ ประชาชนในชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 51- 60	○ ประชาชนในชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 61- 70	○ ประชาชนในชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 71- 80	○ ประชาชนในชุมชนมีความ รู้ ความเข้าใจ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป	0	
7		7. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างบุคลากรทาง วัฒนธรรมที่สามารถถ่ายทอดและนำเสนอผล งานของหมู่บ้าน/ชุมชนได้	○ จำนวน 1 คน	○ จำนวน 2 คน	○ จำนวน 3 คน	○ จำนวน 4 คน	○ จำนวน 5 คนขึ้นไป	0	
8	3. การสร้างมูลค่า ทางเศรษฐกิจของ หมู่บ้าน/ชุมชน	8. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการสร้างมูลค่าทาง วัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่ประจักษ์	○ ทำการสำรวจหรือ สัมภาษณ์สมาชิกใน หมู่บ้าน/ชุมชน	○ ทำการสำรวจหรือ สัมภาษณ์สมาชิกใน หมู่บ้าน/ชุมชน และมี การกำหนดหรือตรวจสอบ ต้นทุนทางวัฒนธรรม	○ ทำการสำรวจหรือ สัมภาษณ์สมาชิกใน หมู่บ้าน/ชุมชน, มีการ กำหนดหรือตรวจสอบ ต้นทุนทางวัฒนธรรม	○ ทำการสำรวจหรือ สัมภาษณ์สมาชิกใน หมู่บ้าน/ชุมชน, มีการ กำหนดหรือตรวจสอบ ต้นทุนทางวัฒนธรรม	○ ทำการสำรวจหรือ สัมภาษณ์สมาชิกในหมู่บ้าน/ ชุมชน, มีการกำหนดหรือ ตรวจสอบต้นทุนทาง วัฒนธรรมภายในหมู่บ้าน/	0	
2		2. หมู่บ้าน/ชุมชนมีการเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม เช่น การประชุมหรือจัดเวทีประชาคม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน/	○ มีการจัดประชุม/จัด เวทีประชาคม อย่าง น้อย 1 ครั้ง/ปี	○ มีการจัดประชุม/จัด เวทีประชาคม อย่าง น้อย 2 ครั้ง/ปี	○ มีการจัดประชุม/จัด เวทีประชาคม อย่าง น้อย 3 ครั้ง/ปี	○ มีการจัดประชุม/จัด เวทีประชาคม อย่าง น้อย 4 ครั้ง/ปี	○ มีการจัดประชุม/จัดเวที ประชาคม อย่างน้อย 5 ครั้ง/ปี	0	

คำถามแบบทดสอบความรู้: การอยู่ร่วมกันในวิถีสังคมพหุวัฒนธรรม จังหวัดชายแดนภาคใต้
คำชี้แจง: โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- ข้อใดคือความหมายของ ‘สังคมพหุวัฒนธรรม’ ที่ถูกต้องที่สุดในบริบทของจังหวัดชายแดนภาคใต้
  - สังคมที่มีคนหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ แต่ละกลุ่มแยกกันอยู่อย่างชัดเจน
  - สังคมที่ประกอบด้วยผู้คนหลากหลายกลุ่มวัฒนธรรม มีความเชื่อและวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน แต่อาศัยอยู่ร่วมกัน
  - สังคมที่ทุกคนต้องเปลี่ยนมาปฏิบัติตามวัฒนธรรมหลักเพียงวัฒนธรรมเดียว
  - สังคมที่มีการเฉลิมฉลองเทศกาลของต่างชาติเป็นหลัก
- ข้อใดคืออุปสรรคสำคัญที่สุดที่ทำให้การอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมพหุวัฒนธรรม
  - ความแตกต่างของภาษาที่ใช้สื่อสาร
  - ความหลากหลายของอาหารในท้องถิ่น
  - อคติ และการตัดสินผู้อื่นจากความเชื่อหรือชาติพันธุ์
  - การจัดงานประเพณีที่แตกต่างกันในแต่ละปี
- ข้อใดคือการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี
  - การเจรจา หรือการไกล่เกลี่ยโดยคนกลาง
  - ไม่มุ่งเอาชนะกัน แต่สร้างความร่วมมือกัน
  - การปฏิเสธการใช้ความรุนแรงอย่างสิ้นเชิง
  - ถูกทุกข้อ
- ประเพณี ‘การกวานอาซูรอ’ มีความสำคัญอย่างไรในสังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้
  - เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี การร่วมแรงร่วมใจกันของผู้คนในชุมชน
  - เป็นพิธีกรรมทางไสยศาสตร์เพื่อขอลฝน
  - เป็นวันที่ชาวมุสลิมเท่านั้นที่จะออกมาทำกิจกรรมร่วมกัน
  - เป็นเทศกาลประกวดความงามของหญิงสาวในหมู่บ้าน
- ข้อใดคือแนวทางในการอยู่ร่วมกันของผู้คนภายใต้พหุวัฒนธรรม
  - การอยู่ร่วมกันต้องมีความเข้าใจในหลักศาสนาหรือความเชื่อซึ่งกันและกัน
  - มีการปฏิสัมพันธ์กันโดยไปมาหาสู่ระหว่างกัน ไม่แบ่งแยกตัดขาดกัน
  - การระงับข้อพิพาทด้วยความความเห็นใจกัน โดยไม่พูดถึงเรื่องผิดหรือถูก
  - ถูกทุกข้อ

6. ตลาดนัดเข้าในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สะท้อนภาพสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างไร
- ก. เป็นสถานที่ที่คนต่างศาสนาพบปะ แลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าระหว่างกัน
  - ข. มีการแบ่งโซนขายของสำหรับคนไทยพุทธและไทยมุสลิมอย่างชัดเจน
  - ค. มีการขายสินค้าจากต่างประเทศเป็นหลัก
  - ง. เป็นสถานที่สำหรับนักท่องเที่ยวเท่านั้น
7. ข้อใดคือตัวอย่างของการ ‘เปิดใจเรียนรู้’ วัฒนธรรมที่แตกต่าง
- ก. เชื่อว่าวัฒนธรรมของตนเองดีที่สุดและพยายามเปลี่ยนความคิดผู้อื่น
  - ข. เข้าร่วมงานประเพณีชักพระ และสอบถามถึงความเป็นมาด้วยความสนใจ
  - ค. อ่านข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาอื่นจากอินเทอร์เน็ตเพื่อหาข้อโต้แย้ง
  - ง. หลีกเลี่ยงที่จะพูดคุยกับคนต่างศาสนาเพื่อป้องกันความขัดแย้ง
8. บทบาทของผู้นำชุมชนและผู้นำศาสนาในการส่งเสริมสันติสุขคืออะไร
- ก. ตัดสินชี้ขาดว่าวัฒนธรรมใดถูกหรือผิด
  - ข. สนับสนุนให้ลูกบ้านในศาสนาของตนไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนต่างศาสนา
  - ค. เป็นตัวกลางในการประสานงานและส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน
  - ง. บังคับให้ทุกคนในชุมชนปฏิบัติตามกฎของศาสนาตนเองเท่านั้น
9. หลักการพื้นฐานที่สำคัญที่สุดสำหรับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรมคืออะไร?
- ก. การมีกฎหมายที่เข้มแข็งเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด
  - ข. การพัฒนาเศรษฐกิจให้ทุกคนมีฐานะเท่าเทียมกัน
  - ค. การเคารพซึ่งกันและกันในความแตกต่างและให้เกียรติในความเป็นมนุษย์
  - ง. การมีกิจกรรมรื่นเริงร่วมกันบ่อยครั้ง
10. ข้อใดคือความหลากหลายของสังคมไทย
- ก. ความหลากหลายทางด้านศาสนา/ความเชื่อ
  - ข. ความหลากหลายทางด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต
  - ค. ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม (ภาษา การแต่งกาย อาหาร ดนตรี เป็นต้น)
  - ง. ถูกทุกข้อ

*หมายเหตุ : 1. การวัดความรู้ ความเข้าใจ ประเมินผลจากแบบทดสอบ มีเนื้อหารายละเอียดคำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อที่จะได้ทราบถึงความคิด ความรู้ ความเข้าใจ และบ่งชี้ถึงทัศนคติของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนในเรื่องสังคมพหุวัฒนธรรม ทั้งนี้ จากการตอบผ่านระบบ Google form จำนวน 10 ข้อๆ ละ 10 คะแนน รวม 100 คะแนน โดยจะนำคะแนนจากผู้ตอบในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนนั้น มารวมและประมวลผลออกมาเป็นค่าคะแนนภาพรวมของหมู่บ้านนั้น ซึ่งจะนำมาเป็นเกณฑ์การให้คะแนนของตัวชี้วัดที่ 6

ภาพประกอบแบบสำรวจความรู้ ความเข้าใจ :
การอยู่ร่วมกันในวิถีสังคมพหุวัฒนธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้

แบบสำรวจพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย

pawatjarudechasree@gmail.com สลับบัญชี

✉ ไม่ใช้ร่วมกัน

* ระบุว่าเป็นคำถามที่จำเป็น

แบบทดสอบความรู้: การอยู่ร่วมกันในวิถีสังคมพหุวัฒนธรรม จังหวัดชายแดนภาคใต้

คำชี้แจง: โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดคือความหมายของ 'สังคมพหุวัฒนธรรม' ที่ถูกต้องที่สุดในบริบทของจังหวัดชายแดนภาคใต้? *

- ☐ ก. สังคมที่มีคนหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ แต่ละกลุ่มแยกกันอยู่อย่างชัดเจน
- ☐ ข. สังคมที่ประกอบด้วยผู้คนหลากหลายกลุ่มวัฒนธรรม มีความเชื่อและวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน แต่อาศัยอยู่ร่วมกัน
- ☐ ง. สังคมที่มีการเฉลิมฉลองเทศกาลของต่างชาติเป็นหลัก

2. ข้อใดคืออุปสรรคสำคัญที่สุดที่ทำลายการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมพหุวัฒนธรรม? *

- ☐ ก. ความแตกต่างของภาษาที่ใช้สื่อสาร
- ☐ ข. ความหลากหลายของอาหารในท้องถิ่น
- ☐ ค. อคติ และการตัดสินผู้อื่นจากความเชื่อหรือชาติพันธุ์
- ☐ ง. การจัดงานประเพณีที่แตกต่างกันในแต่ละปี

3. ข้อใดคือการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี? *

- ☐ ก. การเจรจา หรือการไกล่เกลี่ยโดยคนกลาง
- ☐ ข. ไม่มุ่งเอาชนะกัน แต่สร้างความร่วมมือกัน
- ☐ ค. การปฏิเสธการใช้ความรุนแรงอย่างสิ้นเชิง
- ☐ ง. ถูกทุกข้อ

4. ประเพณี 'การกวาดอาซูรอ' มีความสำคัญอย่างไรในสังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้? *

- ☐ ก. เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี การร่วมแรงร่วมใจกันของผู้คนในชุมชน
- ☐ ข. เป็นพิธีกรรมทางไสยศาสตร์เพื่อขอฟัน
- ☐ ค. เป็นวันที่ชาวสลิมเท่านั้นที่จะออกมาทำกิจกรรมร่วมกัน

วิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย

การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย
ในการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หมู่บ้าน..... หมู่ที่.....
ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ข้อมูลสัดส่วนประชากรไทย-มุสลิม	เพศชาย..... คน	เพศหญิง..... คน
ข้อมูลสัดส่วนประชากรไทย-พุทธ	เพศชาย..... คน	เพศหญิง..... คน
1.2 ข้อมูลสัดส่วนผู้นับถือศาสนาอิสลาม	เพศชาย..... คน	เพศหญิง..... คน
ข้อมูลสัดส่วนผู้นับถือศาสนาพุทธ	เพศชาย..... คน	เพศหญิง..... คน
ข้อมูลสัดส่วนผู้นับถือศาสนาอื่นๆ (ระบุศาสนา.....)	เพศชาย..... คน	เพศหญิง..... คน
1.3 ข้อมูลจำนวนมัสยิดในพื้นที่	จำนวน..... แห่ง	
ข้อมูลจำนวนวัดในพื้นที่	จำนวน..... แห่ง	

หมวดที่ 2 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการพัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคต ด้วยเทคนิค SWOT Analysis

1. ศักยภาพการพัฒนาด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่

ภาพ	ภาพ

จุดแข็ง (Strengths - S)

- 1.1 .....
- 1.2 .....
- 1.3 .....
- 1.4 .....
- 1.5 .....

จุดอ่อน (Weaknesses - W)

- 1.1 .....
- 1.2 .....
- 1.3 .....
- 1.4 .....
- 1.5 .....

โอกาส (Opportunities - O)

- 1.1 .....
- 1.2 .....
- 1.3 .....
- 1.4 .....
- 1.5 .....

อุปสรรค (Threats - T)

- 1.1 .....
- 1.2 .....
- 1.3 .....
- 1.4 .....
- 1.5 .....

ทรัพยากร/ทุน จะพัฒนาด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่

.....

.....

.....

สรุปสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการที่จะพัฒนาด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่ (ระบุสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการพัฒนาเอง)

.....

.....

.....

กิจกรรมอะไรที่หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีความต้องการจะพัฒนาด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่ (ระบุ)

- ชื่อ กิจกรรม .....
- งบประมาณ ..... บาท
- ผลที่คาดว่าจะได้รับ
- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....

สรุปสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการให้ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุน ด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่ (ระบุ)

.....

.....

.....

2. ศักยภาพการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

ภาพ	ภาพ

จุดแข็ง (Strengths – S)

- 1.1 .....
- 1.2 .....
- 1.3 .....
- 1.4 .....
- 1.5 .....

จุดอ่อน (Weaknesses – W)

- 1.1 .....
- 1.2 .....
- 1.3 .....
- 1.4 .....
- 1.5 .....

โอกาส (Opportunities – O)

- 1.1 .....
- 1.2 .....
- 1.3 .....
- 1.4 .....
- 1.5 .....

อุปสรรค (Threats – T)

- 1.1 .....
- 1.2 .....
- 1.3 .....
- 1.4 .....
- 1.5 .....

ทรัพยากร/ทุน จะพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

สรุปสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการที่จะพัฒนาด้านการท่องเที่ยว (ระบุสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการด้วยพัฒนาเอง)

.....

.....

กิจกรรมอะไรที่หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีความต้องการจะพัฒนาด้านการท่องเที่ยว (ระบุ)

- ชื่อ กิจกรรม .....

- งบประมาณ ..... บาท

- ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ....

2. ....

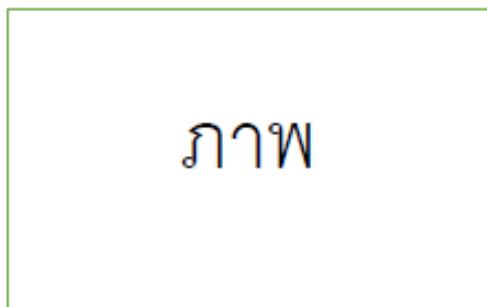
3. ....

สรุปสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการให้ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุน ด้านการท่องเที่ยว (ระบุ)

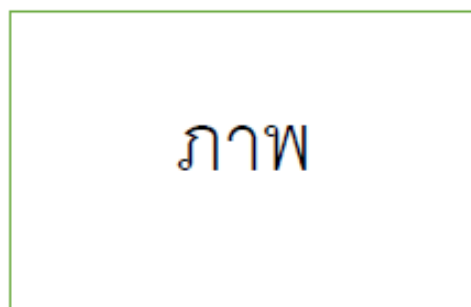
.....

.....

3. ศักยภาพการพัฒนาด้านวัฒนธรรมพื้นที่ที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (Soft Power ทูตทางวัฒนธรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ อาทิ ได้แก่ สินค้า ผลิตภัณฑ์, เฟสติวล, ห้องเที่ยว, อาหาร, ศิลปะ, การออกแบบ, กีฬา, คอนเสิร์ต, หนังสือ, ภาพยนตร์, แฟชั่น, และเกม ตามบริบทและอัตลักษณ์ที่เป็นจุดเด่นของชุมชน)

ภาพ

ภาพ

จุดแข็ง (Strengths - S)

1.1 .....

1.2 .....

1.3 .....

1.4 .....

1.5 .....

จุดอ่อน (Weaknesses - W)

1.1 .....

1.2 .....

1.3 .....

- 1.4 .....
1.5 .....

โอกาส (Opportunities – O)

- 1.1 .....
1.2 .....
1.3 .....
1.4 .....
1.5 .....

อุปสรรค (Threats – T)

- 1.1 .....
1.2 .....
1.3 .....
1.4 .....
1.5 .....

ทรัพยากร/ทุน จะพัฒนาด้านวัฒนธรรมพื้นที่ที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (Soft Power)

สรุปสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการที่จะพัฒนาด้านวัฒนธรรมพื้นที่ที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (Soft Power)
(ระบุสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการพัฒนาเอง)

กิจกรรมอะไรที่หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีความต้องการจะพัฒนาด้านวัฒนธรรมพื้นที่ที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
(Soft Power) (ระบุ)

- ชื่อ กิจกรรม .....
- งบประมาณ ..... บาท
- ผลที่คาดว่าจะได้รับ
- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....

สรุปสิ่งที่หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องการให้ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุน ด้านวัฒนธรรมพื้นที่ที่สร้างมูลค่าเพิ่ม
ทางเศรษฐกิจ (Soft Power)

ภาพประกอบการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย

ส่วนที่ 1 จาก 11

การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย

B I U

การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายในการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หมู่บ้านที่สำรวจ *

1 บ้านคลองหิน

การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย

pawattjarudechasree@gmail.com สลับบัญชี

ระบบจะบันทึกชื่อและรูปภาพที่เชื่อมโยงกับบัญชี Google เมื่อคุณอัปโหลดไฟล์และส่งแบบฟอร์มนี้

* ระบุว่าเป็นคำถามที่จำเป็น

1.1 ข้อมูลสัดส่วนประชากรไทย-ศาสนาอิสลาม ในหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย

จำนวนเพศชาย (คน) *

22

จำนวนเพศหญิง (คน) *

22

หมวดที่ 2 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการพัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคตด้วยเทคนิค SWOT Analysis

มีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่

ด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่ ด้านการท่องเที่ยว และด้านวัฒนธรรมพื้นที่ที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (Soft Power) ทูทางวัฒนธรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ อาทิ ได้แก่ สินค้า ผลิตภัณฑ์, เฟสตี้วล์, ท่องเที่ยว, อาหาร, ศิลปะ, การออกแบบ, กีฬา, ดนตรี, หนังสือ, ภาพยนตร์, แฟชั่น, และเกม ตามบริบทและอัตลักษณ์ที่เป็นจุดเด่นของชุมชน)

2.1 ศักยภาพการพัฒนาด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่

2.1.1 รูปภาพด้านประเพณี วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่ จำนวน 2 รูป *

อัปโหลดไฟล์ที่รองรับสูงสุด 5 ไฟล์: image ขนาดสูงสุด 10 MB ต่อไฟล์

759856_0.jpg

เพิ่มไฟล์

หมวดที่ 3 ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน

5=มากที่สุด, 4=มาก, 3=ปานกลาง, 2=น้อย, 1=น้อยที่สุด

3.1 มิติตความมั่นคง *

	5	4	3	2	1
1. ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน	☐	☐	☐	☐	☐
2. ปัญหาการได้รับผลกระทบทางจิตใจในเรื่องความมั่นคง เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล	☐	☐	☐	☐	☐

แบบฟอร์มสำรวจ : ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน

ที่	เรื่อง	ระดับ					
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	
ปัญหาที่มีความสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต.							
มิติความมั่นคง							
1	ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สิน ในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน						
2	ปัญหาการได้รับผลกระทบทางจิตใจในเรื่องความมั่นคง เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล และความไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน						
3	ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม การเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงการเข้าถึงความยุติธรรม						
4	ปัญหาความเชื่อใจระหว่างประชาชนกับรัฐ						
มิติด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต							
5	ปัญหาความยากจน ขาดรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำ						
6	ปัญหาภาระหนี้สินของครัวเรือน						
7	ปัญหาการว่างงาน/การจ้างงาน						
8	ปัญหาการขาดโอกาสทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงแหล่งทุน						
9	ปัญหานักลงทุน หรือผู้ประกอบการ ไม่เข้ามาลงทุนในพื้นที่						
10	ปัญหาการค้าขายแดน ข้อยกีดกันการค้าขายแดน ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสทางเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่						
11	ปัญหาโลจิสติกส์ได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่						
12	ปัญหาสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน เช่น ถนน สะพาน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ การขนส่ง การกำจัดขยะ และระบบบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น						

ที่	เรื่อง	ระดับ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
มิติด้านสังคม						
13	ปัญหายาเสพติดในพื้นที่					
14	ปัญหาขาดการส่งเสริม ความรู้ ความเข้าใจใน ประเพณี ศาสนา วัฒนธรรม ภาษา ศิลปะ วัฒนธรรมของพื้นที่ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ความขัดแย้งและอาจนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ					
15	ปัญหาการขาดที่ดินทำกิน และเข้าถึงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม					
16	ปัญหาของการค้าของเถื่อนของชายแดน					
17	ปัญหาการได้รับบริการทางการแพทย์และบริการสาธารณสุขพื้นฐานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม					
18	ปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม การทำลาย ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม					
มิติด้านการศึกษา						
19	ปัญหาคุณภาพของการศึกษา และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ที่มีคุณภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ)					
20	ปัญหาของความหลากหลายของหลักสูตรการศึกษา					
21	ปัญหาเด็ก เยาวชนอยู่นอกระบบการศึกษา					
22	ปัญหาของการใช้ภาษาไทย					
23	ปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา					
24	ปัญหาบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานวิชาชีพ					
25	ปัญหาของการจัดระบบเทียบโอนและรับรองคุณวุฒิการศึกษา					
26	ปัญหาการขาดทุนทรัพย์ต่อการศึกษา					

ที่	เรื่อง	ระดับ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
มิติการขับเคลื่อนงานและการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน						
27	ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนมีวิสัยทัศน์ ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ					
28	ผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วม ให้อำนาจในการร่วมตัดสินใจ					
29	การมีส่วนร่วม เช่น ประชาชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือการทำกิจกรรมต่างๆ					
30	ความร่วมมือ เช่น ประชาชนให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน					
31	ทัศนคติ เช่น ประชาชนในพื้นที่มีทัศนคติที่มีเหตุมีผลและยอมรับการเปลี่ยนแปลง					
32	ความรู้ เช่น ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน					
33	หมู่บ้าน/ชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรม ทำให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลที่เพียงพอ					
34	ความขัดแย้ง เช่น ปัญหาความขัดแย้งส่วนตัว ความแตกต่างทางความคิด ของประชาชนอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน					
35	การบูรณาการภายนอกพื้นที่ เช่น การบูรณาาร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ					
36	ทักษะความสามารถด้านเทคโนโลยี เช่น ประชาชนมีทักษะและความสามารถใช้งานเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้					
37	ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากร เช่น ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรในพื้นที่และศักยภาพของทุนทางสังคมของหมู่บ้าน/ชุมชน					
38	งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมจากภาครัฐอาจเพียงพอต่อการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน					

ที่	เรื่อง	ระดับ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
มิติการขับเคลื่อนงานและการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน						
39	หมู่บ้าน/ชุมชน มีแผนพัฒนาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน					
40	กฎระเบียบที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน ไม่ถูกนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง หรือไม่มีการบังคับใช้ ทำให้เกิดปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย					
41	ผู้นำและประชาชนอาจยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในกฎหมาย ระเบียบ หรือสิทธิหน้าที่ของตน					
ผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ จขต.						
42	การขับเคลื่อนงานสังคมพหุวัฒนธรรม ส่งผลให้ประชาชนได้ศึกษารับรู้ เข้าใจ มีเข้ามาส่วนร่วม มีความร่วมมือ ให้เกิดความไว้วางใจ เชื่อใจ ระหว่างประชาชนกับประชาชน และประชาชนกับภาครัฐ ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จขต.					
43	การบูรณาการงานร่วมกันทุกภาคส่วน อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน คือปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงานสังคมพหุวัฒนธรรม ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จขต. อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน					
44	ผลการดำเนินงานของ ศอ.บต. ในการขับเคลื่อนงานสังคม พหุวัฒนธรรมต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จขต.					

* หมายเหตุ : 1. กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับความเป็นจริง

2. เป็นการสำรวจเพื่อที่จะทราบข้อมูล/ข้อคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย ถึง ปัญหาที่มีความสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จขต. โดยแบ่งออกเป็น 5 เรื่องดังนี้ 1) มิติความมั่นคง 2) มิติด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต 3) มิติด้านสังคม 4) มิติด้านการศึกษา 5) มิติการขับเคลื่อนงานและการบริหารจัดการของหมู่บ้าน/ชุมชน และ 6) ผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ จขต. ทั้งนี้เพื่อนำมาประมวลผลเป็นข้อมูลในการประกอบการปฏิบัติงานต่อไป

3. เก็บข้อมูลตัวอย่าง จำนวน 297 คน ต่อ จำนวน 1 หมู่บ้าน โดยใช้สูตรการคำนวณและขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan)

4. ผู้จัดเก็บข้อมูล คือ บัณฑิตอาสา ในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน

พื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย การดำเนินการแผนงานพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งฯ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำนวน 70 ชุมชน

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
1	บ้านตามุง	2	เชิงคีรี	ศรีสาคร	นราธิวาส
2	บ้านปือราแง	9	บุกิต	เจาะไอร้อง	นราธิวาส
3	บ้านปือเราะ	1	บาเราะใต้	บาเจาะ	นราธิวาส
4	บ้านทำนบ	1	เฉลิม	ระแงะ	นราธิวาส
5	บ้านโตะแนปา	6	สามัคคี	รือเสาะ	นราธิวาส
6	บ้านเจาะเกาะ	1	บุกิต	เจาะไอร้อง	นราธิวาส
7	บ้านดาร์ลุฮิซซาน	14	บุกิต	เจาะไอร้อง	นราธิวาส
8	บ้านตะโละมานะ	1	ลูโบะสาวอ	บาเจาะ	นราธิวาส
9	บ้านปะลุกา	5	กาเยาะมาตี	บาเจาะ	นราธิวาส
10	บ้านโตะแม	5	ละหาร	ยี่งอ	นราธิวาส
11	บ้านบลูกาสนอ	4	ตะปอเยาะ	ยี่งอ	นราธิวาส
12	บ้านตันหยงลิโม	7	ตันหยงลิโม	ระแงะ	นราธิวาส
13	บ้านโตะเปาะมะ	10	ตันหยงมัส	ระแงะ	นราธิวาส
14	บ้านบาโงกูโบ	6	บองอ	ระแงะ	นราธิวาส
15	บ้านบาโงอาแซ	6	ตันหยงมัส	ระแงะ	นราธิวาส
16	บ้านตะแม้ง	1	บาตง	รือเสาะ	นราธิวาส
17	บ้านตาเปาะ	7	สุวารี	รือเสาะ	นราธิวาส
18	บ้านเจ๊ะเหม	3	แว้ง	แว้ง	นราธิวาส
19	บ้านบูโยะ	2	บูโยะ	สุไหงโก-ลก	นราธิวาส
20	บ้านประปา	6	บาเจาะ	บาเจาะ	นราธิวาส
21	บ้านพงปือเราะ	4	จอบะ	ยี่งอ	นราธิวาส
22	บ้านบ่อทอง	13	ตันหยงมัส	ระแงะ	นราธิวาส

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
23	บ้านบาโงตา	1	บาโงสะโต	ระแงะ	นราธิวาส
24	บ้านบละแต	4	บาโงสะโต	ระแงะ	นราธิวาส
25	บ้านบาโงระนะ	5	มะรือโบทก	ระแงะ	นราธิวาส
26	บ้านตะบิงรูโต๊ะ	8	โคกสะตอ	รือเสาะ	นราธิวาส
27	บ้านตันหยง	5	บาตง	รือเสาะ	นราธิวาส
28	บ้านตายา	1	สุวาริ	รือเสาะ	นราธิวาส
29	บ้านน้ำตก	5	สุคิริน	สุคิริน	นราธิวาส
30	บ้านจือแร	9	สากอ	สุไหงปาดี	นราธิวาส
31	บ้านดอเฮะ	3	ริโก	สุไหงปาดี	นราธิวาส
32	บ้านคลองหิน	2	ปากล่อ	โคกโพธิ์	ปัตตานี
33	บ้านโคกหญ้าคา	6	คลองใหม่	ยะรัง	ปัตตานี
34	บ้านตันหยงเปาว์	4	ท่ากำชำ	หนองจิก	ปัตตานี
35	บ้านบาโงยือแบ็ง	5	กะรุปี	กะพ้อ	ปัตตานี
36	บ้านปือแต	1	ตะโละดือรามัน	กะพ้อ	ปัตตานี
37	บ้านควนโนรี	3	ควนโนรี	โคกโพธิ์	ปัตตานี
38	บ้านปือราแง	2	น้ำดำ	ทุ่งยางแดง	ปัตตานี
39	บ้านบูเกะกุง	7	ลูโบะยิไร	มายอ	ปัตตานี
40	บ้านรังมดแดง	2	ดอนทราย	ไม้แก่น	ปัตตานี
41	บ้านจือโร๊ะ	2	ระแว้ง	ยะรัง	ปัตตานี
42	บ้านคูขงปาแย	2	เกาะมาวี	ยะรัง	ปัตตานี
43	บ้านจลาโก	6	มะนังดาลำ	สายบุรี	ปัตตานี
44	บ้านจำกอง	6	ปะเสยะวอ	สายบุรี	ปัตตานี
45	บ้านบาโงมุลง	6	เตราะบอน	สายบุรี	ปัตตานี
46	บ้านปากู	5	ปากู	ทุ่งยางแดง	ปัตตานี

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
47	บ้านตานะบาตู	4	คลองมานิง	เมืองปัตตานี	ปัตตานี
48	บ้านบลีตอ	8	บาราเฮาะ	เมืองปัตตานี	ปัตตานี
49	บ้านท่ากำชำ	1	ท่ากำชำ	หนองจิก	ปัตตานี
50	บ้านบาตัน	4	ลิตร	เมือง	ยะลา
51	บ้านดุซงกุจ	1	สะเอะ	กรงปินัง	ยะลา
52	บ้านบัวทองใต้	9	บ้านแห	ธารโต	ยะลา
53	บ้านตานะปูเต๊ะ	4	ตานะปูเต๊ะ	บันนังสตา	ยะลา
54	บ้านซีเซะ	5	บาไร่	ยะหา	ยะลา
55	บ้านบัวทอง	2	บ้านแห	ธารโต	ยะลา
56	บ้านเจาะบันตัน	9	บันนังสตา	บันนังสตา	ยะลา
57	บ้านตานะปูเต๊ะใน	9	ตานะปูเต๊ะ	บันนังสตา	ยะลา
58	บ้านเจาะกลาดี	8	ยะหา	ยะหา	ยะลา
59	บ้านเจาะตาแม	4	กาตอง	ยะหา	ยะลา
60	บ้านปือดง	4	เนินงาม	รามัน	ยะลา
61	บ้านโกลง	1	บุโง	กรงปินัง	ยะลา
62	บ้านเมะยี่	10	บาละ	กาบัง	ยะลา
63	บ้านท่าสาป	1	ท่าสาป	เมือง	ยะลา
64	บ้านบาลูกาปาลัส	7	บาลอ	รามัน	ยะลา
65	บ้านบูเกะปือราแง	3	อาซ่อง	รามัน	ยะลา
66	บ้านพรุชิง	7	ท่าม่วง	เทพา	สงขลา
67	บ้านเตาอิฐ	8	นาทับ	จะนะ	สงขลา
68	บ้านทุ่งลานช้าง	13	ลำไพล	เทพา	สงขลา
69	บ้านทุ่งเปรี๊ยะ	4	ประกอบ	นาทวี	สงขลา
70	บ้านทุ่งไพล	1	เขาแดง	สะบ้าย้อย	สงขลา

* หมายเหตุ : จ. นราธิวาส 31 หมู่บ้าน, จ.ปัตตานี 18 หมู่บ้าน, จ.ยะลา 16 และ 4 อำเภอของ จ.สงขลา 5 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 70 หมู่บ้าน

**ความเชื่อมโยงเป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง
และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ภายใต้แผนบูรณาการการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา
จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี พ.ศ. 2566 - 2570**

ตัวชี้วัด : ชุมชนที่ประชาชนต่างวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมาย :

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
		ปีงบประมาณ พ.ศ.				
		2566	2567	2568	2569	2570
ชุมชนที่ประชาชนต่างวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเพิ่มขึ้น	จำนวนชุมชนที่ประชาชนต่างวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเพิ่มขึ้น	50	50	50	50	50

“ชุมชน ที่ประชาชนต่างวัฒนธรรม อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข” ได้กำหนดตัวชี้วัดย่อยและค่าเป้าหมายของชุมชนที่ประชาชนต่างวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข จำนวน 7 ข้อ ดังนี้

ตัวชี้วัดย่อย	ตัวชี้วัดย่อย
1. จำนวนกิจกรรมส่งเสริมตามหลักความเชื่อ ความศรัทธา และอัตลักษณ์ตนเองในชุมชนเพิ่มขึ้น	จำนวนกิจกรรมส่งเสริมตามหลักความเชื่อ ความศรัทธา และอัตลักษณ์ตนเองในชุมชน ไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง/ปี
2. จำนวนคนไทยพุทธกลับมาอยู่ในชุมชนเดิมเพิ่มขึ้น	จำนวนคนไทยพุทธกลับมาอยู่ในชุมชนเดิม ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 2 (เปรียบเทียบกับจำนวนคนไทยพุทธที่อยู่ในชุมชน ในปีที่ผ่านมา)
3. จำนวนประชาชนที่อยู่ในชุมชนได้รับองค์ความรู้ การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น	จำนวนประชาชนเป้าหมายที่อยู่ในชุมชน ได้รับองค์ความรู้ การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25
4. จำนวนกิจกรรมส่งเสริมพื้นที่กลางการอยู่ร่วมกันในชุมชนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมเพิ่มขึ้น	จำนวนกิจกรรมส่งเสริมพื้นที่กลางการอยู่ร่วมกันในชุมชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง/ปี
5. จำนวนกิจกรรมส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กเล็กในชุมชนตั้งแต่เยาว์วัยเพิ่มขึ้น	จำนวนกิจกรรมส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กเล็กในชุมชนตั้งแต่เยาว์วัย ไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง/ปี
6. จำนวนศาสนสถานหรือโบราณสถานที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในชุมชนได้รับการซ่อมแซมฟื้นฟูปฏิสังขรณ์ในชุมชนเพิ่มขึ้น	จำนวนศาสนสถานหรือโบราณสถานที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในชุมชนได้รับการซ่อมแซมฟื้นฟูปฏิสังขรณ์ ไม่น้อยกว่า 1 แห่ง/ปี
7. ชุมชนมีความสงบเรียบร้อยเพิ่มขึ้น	ไม่มีเหตุการณ์ความรุนแรงในชุมชนที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบ (โดยรับรองจาก 3 ฝ่าย คือ ฝ่าย ทหาร ฝ่าย ตำรวจ และ ฝ่ายปกครอง)

หมายเหตุ : ชุมชนเป้าหมายนั้นจะต้องผ่านตัวชี้วัดย่อยและค่าเป้าหมาย อย่างน้อย 4 ข้อจากใน 7 ข้อจึงนับว่าชุมชนเป้าหมายนั้นเป็นชุมชนที่ประชาชนต่างวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

คำสั่งศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

ที่ ๓๒๘/๒๕๖๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานติดตามและประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

ตามที่ คณะกรรมการกำกับการประเมินผลการปฏิบัติการของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๘ กันยายน ๒๕๖๗ เห็นชอบให้กำหนดตัวชี้วัด “ชุมชนเป้าหมายได้รับการสร้างเสริมกิจกรรมส่งเสริมพหุวัฒนธรรม” เป็นตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ องค์ประกอบที่ ๑ การประเมินผลการดำเนินงาน (Performance Base) ซึ่งมีค่าน้ำหนักร้อยละ ๒๕ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจและเป้าหมายสำคัญของส่วนราชการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับชาติต่างๆ ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม นั้น

เพื่อให้การติดตามและประเมินผลตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตัวชี้วัด “ชุมชนเป้าหมายได้รับการสร้างเสริมกิจกรรมส่งเสริมพหุวัฒนธรรม” เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม และอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ (๓๕) พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๕๓ จึงแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาและคณะทำงานติดตามและประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘ โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑. คณะที่ปรึกษา

๑.๑ องค์ประกอบ

๑) พันตำรวจโท วรรณพงษ์ ศุภรักษ์ เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	ประธานที่ปรึกษา
๒) นายชนธัญ แสงพุ่ม รองเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	ที่ปรึกษา
๓) นายปิยะศิริ วัฒนวรางกูร รองเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	ที่ปรึกษา
๔) นายบัณฑิต สุวรรณรัตน์ รองเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	ที่ปรึกษา
๕) ร้อยตำรวจเอก ปิยะ รักสกุล รองเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	ที่ปรึกษา
๖) นายสมหมาย บุญเกลี้ยง ผู้ช่วยเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	ที่ปรึกษา
๗) นางสาว...	

๗) นางสาวเกษร บุญดอนม	ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (บอ.)	
๘) นาวาเอก จักรพงษ์ อภิมาหาธรรม	ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและสนับสนุนงานพัฒนาฝ่ายพลเรือน	

๑.๒ หน้าที่และอำนาจ

- ๑) ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ สนับสนุนการขับเคลื่อนงานตัวชี้วัดชุมชนเป้าหมายได้รับการสร้างสรรค์กิจกรรมส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรม และการติดตาม ประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘
- ๒) ตรวจสอบ กำกับ และติดตามการดำเนินงานประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘
- ๓) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม
- ๔) ปฏิบัติงานอื่น ตามที่เลขาธิการ ศอ.บต. มอบหมาย

๒. คณะทำงานติดตามและประเมินชุมชนพหุวัฒนธรรมต้นแบบจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๑ องค์ประกอบ

๑) นายคอเอ็ด เจ๊ะแว	หัวหน้าคณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มงานศาสนาและพหุวัฒนธรรม	
๒) นายซูเฟียน วาปี	รองหัวหน้าคณะทำงาน
ผู้อำนวยการกลุ่มงานอำนวยการและบริหาร กสพ.	
๓) เจ้าหน้าที่กองบริหารยุทธศาสตร์	คณะทำงาน
การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับมอบหมาย	
๔) เจ้าหน้าที่กองส่งเสริมและสนับสนุน	คณะทำงาน
งานพัฒนาเพื่อความมั่นคง ที่ได้รับมอบหมาย	
๕) เจ้าหน้าที่กองประสานและเร่งรัดการพัฒนา	คณะทำงาน
พื้นที่พิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับมอบหมาย	
๖) เจ้าหน้าที่กองประสานงานโครงการ	คณะทำงาน
อันเนื่องมาจากพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ ที่ได้รับมอบหมาย	
๗) เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ	คณะทำงาน
ที่ได้รับมอบหมาย	
๘) เจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	คณะทำงาน
ที่ได้รับมอบหมาย	
๙) เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต	คณะทำงาน
ที่ได้รับมอบหมาย	
๑๐) นางพฤกษ์ฤดี พันธุ์ฤกษ์	คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	
๑๑) นางสาวรุ่งทิพย์ สุวรรณโร	คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	
๑๒) นายจิรวิทย์...	

๑๒) นายจิรวิทย์ หนูเยี่ยม	คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	
๑๓) นายพิระพล อาแว	คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	
๑๔) นายสุกรี ปายอ	คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	
๑๕) นายภักดี จารุเดชาศรี	คณะทำงานและเลขานุการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	
๑๖) นายขจรยศ ศรีทวี	คณะทำงานและเลขานุการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	

๒.๒ หน้าที่และอำนาจ

- ๑) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล ในการวางกรอบแนวทางการขับเคลื่อนงานตัวชี้วัดชุมชนเป้าหมายได้รับการสร้างเสริมศักยภาพส่งเสริมพัฒนาชุมชน
- ๒) จัดทำคู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพัฒนาธรรมดันดับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔
- ๓) สร้างการรับรู้ และความเข้าใจ ของการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพัฒนาธรรมดันดับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ให้แก่ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๔) กำกับ ติดตาม และประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการสร้างเสริมศักยภาพส่งเสริมพัฒนาชุมชน จำนวน ๗๐ ชุมชน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์คู่มือการประเมินผลชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพัฒนาธรรมดันดับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔
- ๕) สรุปผลการประเมินชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชนพัฒนาธรรมดันดับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และรายงานให้ เลขานุการ ค.อ.บค. ทราบ

๖) ปฏิบัติงานอื่น ตามที่เลขานุการ ค.อ.บค. มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่ บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

พันตำรวจโท

(วรรณพงษ์ ชรภักษ์)

เลขานุการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

คณะที่ปรึกษา

1. พ.ต.ท. วรรณพงษ์	คชรักษ์	เลขาธิการ ศอ.บต.
2. นายชนัญญ์	แสงพุ่ม	รองเลขาธิการ ศอ.บต.
3. นายปิยะศิริ	วัฒนวรังกูร	รองเลขาธิการ ศอ.บต.
4. นายนันทพงศ์	สุวรรณรัตน์	รองเลขาธิการ ศอ.บต.
5. ร.ต.อ.ปิยะ	รักสกุล	รองเลขาธิการ ศอ.บต.
6. นพ.สมหมาย	บุญเกลี้ยง	ผู้ช่วยเลขาธิการ ศอ.บต.
7. นางสาวเกษร	บุญถนอม	ผู้ช่วยเลขาธิการ ศอ.บต. (บก.)
8. น.อ.จักรพงษ์	อภิมาหารธรรม	ผอ.กสพ.
9. นายเจตต์	สุขดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ (กปพ.)
10. นางสาวจิรภัค	สุวรรณเจริญ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ (กปพ.)

รายนามผู้จัดทำ

1. นายภวัต	จารุเดชาศรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ (กสพ.)
2. นางสาวสุภาพร	กาญจนวงศ์	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ (กบย.)
3. นายขจรยศ	ศรีทวี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ (กสพ.)
4. นายสะเปอิ่ง	ยะปา	เจ้าพนักงานธุรการ (กสพ.)
5. นายชูไธรี	วาเซะ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน (กสพ.)

คู่มือการประเมินผล

ชุมชนเป้าหมายที่ได้รับการขับเคลื่อนให้เป็นชุมชน
พหุวัฒนธรรมต้นแบบ
จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ดาวน์โหลดคู่มือฯ